

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ERTELEME
DAVRANIŞININ BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK
VE UMUT DEĞİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehdi KAYITMAZ

İstanbul
Şubat-2024

T.C.
İSTANBUL SABAHATTİN ZAİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK BİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ERTELEME
DAVRANIŞININ BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK VE
UMUT DEĞİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mehdi KAYITMAZ

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Durmuş ÜMMET

İstanbul
Şubat-2024

TEZ ONAYI

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Durmuş ÜMMET

Üye: Prof. Dr. Mustafa Yüksel ERDOĞDU

Üye: Doç. Dr. Esra TÖRE

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Erhan İÇENER

Enstitü Müdürü

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek lisans tezi olarak hazırladığım “**Üniversite Öğrencilerinde Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesi**” adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuçlandığı aşamaya kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığımı, bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

Mehdi KAYITMAZ

ÖN SÖZ

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelenmesi konu edinilmiştir. Bu konunun tercih edilmesinde, literatürün bu konu özelinde yetersiz olması etkili olmuştur.

Yüksek Lisans eğitim sürecinde akademik danışmanlığın yanı sıra lisans döneminde de kendisinden çok kıymetli bilgiler edindiğim ve öğrettikleri ile ufkumu açan değerli hocam Doç. Dr. Durmuş ÜMMET'e saygılarımı sunar, her şey için teşekkür ederim.

Bu süreçte bana cesaret veren, desteğini bir an olsun esirgemeyen, her zaman olduğu gibi bu zorlu süreçte de yanımda olan kıymetli eşim Kübra ŞAHİN KAYITMAZ' a ve beni bugünlere getiren, yetiştiren, eğitimimi her zaman destekleyen aileme çok teşekkür ederim.

Mehdi KAYITMAZ

Şubat-2024

ÖZET

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE ERTELEME
DAVRANIŞININ BELİRSİZLİĞE TAHAMMÜLSÜZLÜK VE
UMUT DEĞİŞKENLERİNE GÖRE İNCELENMESİ**

Mehdi KAYITMAZ

Yüksek Lisans, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Durmuş ÜMMET

Şubat, 2024 – 94 Sayfa

Bu araştırma, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelenmesini konu edinmektedir. Araştırmanın evreni, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında İstanbul ilindeki üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerinden oluşmaktadır. Örneklem grubu ise evren içinde yer alan ve rastlantısal biçimde seçilen 464 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırma verileri; Kişisel Bilgi Formu, Yetişkin Erteleme Ölçeği, Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği ve Durumluk Umut Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma sürecinde katılımcılardan toplanan verilerin analizinde SPSS-25 istatistik programı kullanılmış olup ilgili verilerin analizinde bağımsız gruplar t testi, ANOVA, pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi kullanılmıştır.

Araştırma sonunda üniversite öğrencilerinin erteleme davranışının yaş grubu, ebeveyn tutumu ile okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere katılım sıklığı; belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin cinsiyet, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu ile okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere katılım sıklığı; umut düzeyinin ise yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu ile okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere katılım sıklığına göre anlamlı fark gösterdiği sonucu elde edilmiştir. Ayrıca, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük değişkeniyle pozitif yönde; umut değişkeniyle ise de negatif yönde anlamlı ilişkisi bulunmuştur. Belirsizliğe tahammülsüzlük üniversite öğrencilerinde erteleme davranışını yordamakta iken umut değişkeni erteleme davranışını yordamamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Erteleme Davranışı, Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Umut, Üniversite Öğrencileri.

ABSTRACT

EXAMINATION OF PROCRASTINATION BEHAVIOR IN UNIVERSITY STUDENTS ACCORDING TO INTOLERANCE OF UNCERTAINTY AND HOPE VARIABLES

Mehdi KAYITMAZ

Master, Psychological Counseling And Guidance

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Dr. Durmuş ÜMMET

February 2024 – 94 Pages

This research is about examining procrastination behavior in university students according to the variables of intolerance of uncertainty and hope. The population of the research consists of students studying at universities in Istanbul in the 2023-2024 academic year. The sample group consists of 464 randomly selected university students within the universe. Research data: It was collected with the Personal Information Form, Adult Procrastination Scale, Intolerance of Uncertainty Scale and State Hope Scale. SPSS-25 statistical program was used to analyze the data collected from the participants during the research process, and independent groups t test, ANOVA, Pearson correlation analysis and multiple regression analysis were used to analyze the relevant data.

At the end of the research, the procrastination behavior of university students is determined by their age group, parental attitude and frequency of participation in cultural and social activities at school; The level of intolerance to uncertainty is related to gender, number of siblings, parental attitude and frequency of participation in cultural and social activities at school; It was concluded that the level of hope showed a significant difference according to age group, number of siblings, parental attitude and frequency of participation in cultural and social activities at school. Additionally, procrastination behavior in university students is positively related to the intolerance of uncertainty variable; A negative significant relationship was found with the hope variable. In parallel, it was concluded that the intolerance of

uncertainty variable had a predictive effect on procrastination behavior in university students, while the hope variable did not have a predictive effect.

Keywords: Procrastination Behavior, Intolerance of Uncertainty, Hope, University Students.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ	ii
ÖN SÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Önem	3
1.3. Hipotezler	4
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Sayıtlar	5
1.6. Tanımlar	5
İKİNCİ BÖLÜM	6
KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Erteleme	6
2.1.1. Ertelemenin Tanımı	6
2.1.2. Ertelemenin Tarihçesi.....	7
2.1.3. Ertelemenin Sebepleri.....	8
2.1.4. Ertelemenin Psikolojik Boyutları	10
2.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük.....	11

2.2.1. Belirsizlik Kavramı	11
2.2.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Kavramı	12
2.3. Umut.....	13
2.3.1. Umut Kavramı	14
2.3.2. Umut Tarihçesi	14
2.3.3. Psikolojide Umut	15
2.4. Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenleriyle İlişkisi.....	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	18
ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	18
3.1. Araştırmanın Modeli	18
3.2. Evren ve Örneklem	18
3.3. Veri Toplama Araçları	21
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	21
3.3.2. Yetişkin Erteleme Ölçeği	22
3.3.3. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği	22
3.3.4. Durumluk Umut Ölçeği	23
3.4. Verilerin Analizi.....	23
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	25
ARAŞTIRMA BULGULARI.....	25
4.1. Erteleme Davranışına Dair Bulgular	25
4.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkenine Dair Bulgular	40
4.3. Umut Değişkenine Dair Bulgular	52

4.4. Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesine Dair Bulgular.....	64
BEŞİNCİ BÖLÜM	67
DEĞERLENDİRME VE TARTIŞMA	67
5.1. Erteleme Davranışına Dair Sonuçların Tartışılması	67
5.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkenine Dair Sonuçların Tartışılması	68
5.3. Umut Değişkenine Dair Sonuçların Tartışılması	69
5.4. Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesine Dair Sonuçların Tartışılması	70
ALTINCI BÖLÜM	72
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	72
6.1. Sonuç.....	72
6.1.1. Erteleme Davranışına Dair Sonuçlar	72
6.1.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkenine Dair Sonuçlar	73
6.1.3. Umut Değişkenine Dair Sonuçlar.....	75
6.1.4. Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesine Dair Sonuçlar	76
6.2. Öneriler	76
KAYNAKÇA	78
EKLER.....	86
Ek-1: Katılımcı Onam Formu	86
Ek-2: Kişisel Bilgi Formu	87
Ek-3: Yetişkin Erteleme Ölçeği	88
Ek-4: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği	89

Ek-5: Durumluk Umut Ölçeği.....	90
Ek-6: Ölçek Kullanım İzinleri.....	91
ÖZ GEÇMİŞ.....	94

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 3.1: Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Bilgileri	19
Tablo 3.2: Üniversite Öğrencilerinin Yaş Grubu Bilgileri	19
Tablo 3.3: Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısı Bilgileri	19
Tablo 3.4: Üniversite Öğrencilerinin Ebeveyn Tutumu Bilgileri	20
Tablo 3.5: Üniversite Öğrencilerinin Aile Gelir Durumu Bilgileri	20
Tablo 3.6: Üniversite Öğrencilerinin Kendini Tanımlama Şekli Bilgileri	21
Tablo 3.7: Üniversite Öğrencilerinin Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılma Sıklığı Bilgileri	21
Tablo 3.8: Yetişkin Erteleme Ölçeği'nin Güvenirlilik Düzeyi.....	22
Tablo 3.9: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği'nin Güvenirlilik Düzeyi.....	23
Tablo 3.10: Durumluk Umut Ölçeği'nin Güvenirlilik Düzeyi.....	23
Tablo 3.11: Ölçeklere Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri	24
Tablo 4.1: Erteleme Davranışının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	25
Tablo 4.2: Erteleme Davranışının Yaş Grubuna Göre Karşılaştırılması	26
Tablo 4.3: Erteleme Davranışında Yaş Grubuna Göre Post-hoc Analizi	27
Tablo 4.4: Erteleme Davranışının Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması.....	28
Tablo 4.5: Erteleme Davranışında Kardeş Sayısına Göre Post-hoc Analizi	30
Tablo 4.6: Erteleme Davranışının Ebeveyn Tutumuna Göre Karşılaştırılması	31
Tablo 4.7: Erteleme Davranışında Ebeveyn Tutumuna Göre Post-hoc Analizi	33
Tablo 4.8: Erteleme Davranışının Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması.....	34
Tablo 4.9: Erteleme Davranışında Aile Gelir Durumuna Göre Post-hoc Analizi	36
Tablo 4.10: Erteleme Davranışının Kendini Tanımlama Göre Karşılaştırılması.....	37

Tablo 4.11: Erteleme Davranışının Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Sıklığına Göre Karşılaştırılması.....	38
Tablo 4.12: Erteleme Davranışında Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Sıklığına Göre Post-hoc Analizi	39
Tablo 4.13: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması...	40
Tablo 4.14: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninin Yaş Grubuna Göre Karşılaştırılması	41
Tablo 4.15: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninde Yaş Grubuna Göre Post-hoc Analizi	42
Tablo 4.16: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması	43
Tablo 4.17: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Kardeş Sayısına Göre Post-hoc Analizi.....	44
Tablo 4.18: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Ebeveyn Tutumuna Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 4.19: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Ebeveyn Tutumuna Göre Post-hoc Analizi	46
Tablo 4.20: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninin Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması	47
Tablo 4.21: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninde Aile Gelir Durumuna Göre Post-hoc Analizi	48
Tablo 4.22: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninin Kendini Tanımlama Şekline Göre Karşılaştırılması	49
Tablo 4.23: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Okuldaki Kültürel ve Sosyal Etkinliklere Katılma Sıklığına Göre Karşılaştırılması	50
Tablo 4.24: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Okuldaki Kültürel ve Sosyal Etkinliklere Katılma Sıklığına Göre Post-hoc Analizi	51
Tablo 4.25: Umut Değişkeninin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	52
Tablo 4.26: Umut Değişkeninin Yaş Grubuna Göre Karşılaştırılması.....	53
Tablo 4.27: Umut Değişkeninde Yaş Grubuna Göre Post-hoc Analizi	54
Tablo 4.28: Umut Değişkeninin Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması	55

Tablo 4.29: Umut Değişkeninin Kardeş Sayısına Göre Post-hoc Analizi.....	56
Tablo 4.30: Umut Değişkeninin Ebeveyn Tutumuna Göre Karşılaştırılması	57
Tablo 4.31: Umut Değişkeninin Ebeveyn Tutumuna Göre Post-hoc Analizi	58
Tablo 4.32: Umut Değişkeninin Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması	59
Tablo 4.33: Umut Değişkeninde Aile Gelir Durumuna Göre Post-hoc Analizi.....	60
Tablo 4.34: Umut Değişkeninin Kendini Tanımlama Göre Karşılaştırılması	61
Tablo 4.35: Umut Değişkeninin Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Sıklığına Göre Karşılaştırılması.....	62
Tablo 4.36: Umut Değişkeninin Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Sıklığına Göre Post-hoc Analizi	63
Tablo 4.37: Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenleriyle İlişkisi	64
Tablo 4.38: Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerinin Erteleme Davranışı Üzerindeki Yordayıcı Etkisi	65

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre değerlendirilmesine ilişkin giriş bilgileri verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Önemini bilmesine rağmen görevleri veya ödevleri erteleme eylemi olan erteleme, dünya çapında üniversite öğrencilerinin her yerde karşılaştığı bir sorundur (Mazlum, 2021). Akademik performans, psikolojik refah ve genel üretkenlik üzerindeki zararlı etkileri hem araştırmacıların hem de eğitimcilerin büyük ilgisini çekmiştir. Bununla birlikte erteleme davranışına katkıda bulunan altta yatan faktörler karmaşık ve çok yönlü olmaya devam etmekte, bu da onu araştırma için ilgi çekici bir konu haline getirmektedir (Sula ve Kumcağız, 2020). Üniversite hayatına geçiş, öğrenciler için benzersiz bir dizi zorluk sunmaktadır. Artan iş yükü, daha fazla akademik özerklik ve sayısız yeni sosyal ve kişisel sorumlulukla baş etmek zorundadırlar. Bu ortamda, erteleme eğilimi daha da belirgin hale gelebilir.

Erteleme araştırmalarında öne çıkan psikolojik değişkenlerden biri de belirsizliğe tahammülsüzlüktür. Belirsizliğe tahammülsüzlük, bireyin muğlak veya belirsiz durumlardan duyduğu rahatsızlığı ifade eder ve genellikle kaygının artmasına ve acil çözüm arzusuna yol açar. Akademik bağlamda, yüksek düzeyde belirsizliğe tahammülsüzlük sahip öğrenciler, uzun vadeli ödevler veya karmaşık görevlerle ilişkili belirsizlikle mücadele edebilir ve bu da rahatsızlıklarını hafifletmeye çalışırken erteleme olarak ortaya çıkabilir (Güvenç, 2019). Öte yandan olumlu bir psikolojik durum olarak umut, bireyin hedefler belirleme, bu hedeflere ulaşmak için yollar oluşturma ve engeller karşısında bile bu hedeflerin peşinden gitme motivasyonunu sürdürme becerisini kapsar. Yüksek umut düzeyleri, daha iyi akademik performans ve daha düşük erteleme davranışında bulunma olasılığı ile ilişkilendirilmiştir. Umudun ertelemeye karşı nasıl koruyucu bir faktör olarak hareket edebileceğini anlamak, üniversite öğrencileri için etkili müdahaleler ve destek sistemleri geliştirmek için gereklidir (Carr, 2016)..

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelenmesini amaçlamaktadır. Bu faktörler araştırarak, hayatın bu kritik aşamasında erteleme davranışını yönlendiren değişkenler hakkında literatüre katkıda bulunulacağı düşünülmektedir. Dolayısıyla, araştırmada cevap aranan problemler şu şekilde ifade edilebilir:

1. Üniversite öğrencilerinin erteleme davranışı;

- a. Cinsiyet,
- b. Yaş grubu,
- c. Kardeş sayısı,
- d. Ebeveyn tutumu
- e. Aile gelir durumu,
- f. Kendini tanımlama şekli,
- g. Okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığı

bağlamında anlamlı fark oluşturmakta mıdır?

2. Üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi;

- a. Cinsiyet,
- b. Yaş grubu,
- c. Kardeş sayısı,
- d. Ebeveyn tutumu
- e. Aile gelir durumu,
- f. Kendini tanımlama şekli,
- g. Okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığı

bağlamında anlamlı fark oluşturmakta mıdır?

3. Üniversite öğrencilerinde umut düzeyi;

- a. Cinsiyet,
- b. Yaş grubu,

- c. Kardeş sayısı,
- d. Ebeveyn tutumu
- e. Aile gelir durumu,
- f. Kendini tanımlama şekli,
- g. Okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığı

bağlamında anlamlı fark oluşturmakta mıdır?

4. Üniversite öğrencilerinde akademik erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleriyle anlamlı ilişkisi var mıdır?
5. Üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut akademik erteleme davranışını yordamakta mıdır?

1.2. Önem

Bu araştırmada üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının, belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemeyi amaçlamaktadır. Belirsizliğe tahammülsüzlük gösteren bireylerin olumsuz duygulardan kaçmak için erteleme davranışına başvurduklarına dair çalışmalar literatürde mevcuttur (Armutlu,2019). Bu bağlamda üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri ile erteleme davranışı arasında bir ilişki bulunduğu takdirde bu bireylerin erteleme davranışını önleyebilmek adına akademisyenlerin ve ruh sağlığı çalışanlarının sunacakları ilgili psikolojik destek için önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Yapılacak önleyici çalışmaların öğrencilerin akademik yaşantılarına da olumlu anlamda yansıtacağı öngörülmektedir.

İlgili araştırmalar incelendiğinde; üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemesine yönelik bir çalışmanın halihazırda literatürde bulunmadığı belirlenmiştir. Erteleme davranışı özelinde yapılan araştırmalarda, belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri göz ardı edilip kaygı, kişilik özellikleri, özyeterlik vb. gibi değişkenler değerlendirilmiştir (Aydoğan ve Özbay, 2012; Doğan vd., 2017; Ekşi ve Dilmaç 2010). Ayrıca belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi üzerine yürütülen araştırmalarda da erteleme davranışı ile bağ kurmak yerine otomatik düşünceler, psikolojik iyi oluş, bilinçli farkındalık vb. gibi değişkenler incelemeye alınmıştır (Dağcı, 2022; Konuk,

2021; Parmaksız, 2021). Ek olarak, umut değişkeni özelinde yapılan araştırmalar ise psikolojik iyi oluş, olumlu ve olumsuz duygular, bilişsel esneklik vb. gibi değişkenler ile bağ kurmuştur (İmroğlu vd., 2021; Kocaman, 2019; Özer ve Tezer, 2008). Bu çalışmalardan hareketle, bağımsız değişken olan erteleme davranışının bağımlı değişken olan belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemesinde yetersiz kaldığı söylenebilir. Bu bakımdan yapılan bu araştırmanın hem literatürde yer alan boşlukları gidereceği hem de literatürdeki çalışmalara zenginlik katacağı savunulabilir. Ayrıca, araştırma sonuçlarının üniversite öğrencilerini daha detaylı tanımaya ilişkin ipucu niteliğinde bilgiler vereceği düşünülüp ileride benzer konularda çalışma yürütecek araştırmacılar için yol gösterici olacağı tahmin edilmektedir.

1.3. Hipotezler

Bu araştırmanın temel amacı, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri kapsamında incelenmesidir. Araştırmanın alt amaçlarında ise erteleme davranışı ile belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerinin cinsiyet, yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu, aile gelir durumu, kendini tanımlama şekli ve okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığına göre karşılaştırılmasıdır. Buradan hareketle, araştırmada sınana hipotezler şöyledir:

H₁: Üniversite öğrencilerinin erteleme davranışı demografik değişkenlere göre (cinsiyet, yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu, aile gelir durumu, kendini tanımlama şekli ve okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığı) anlamlı fark göstermektedir.

H₂: Üniversite öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi demografik değişkenlere göre (cinsiyet, yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu, aile gelir durumu, kendini tanımlama şekli ve okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığı) anlamlı fark göstermektedir.

H₃: Üniversite öğrencilerinin umut düzeyi demografik değişkenlere göre (cinsiyet, yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu, aile gelir durumu, kendini tanımlama şekli ve okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığı) anlamlı fark göstermektedir.

H4: Üniversite öğrencilerinin erteleme davranışı belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleriyle anlamlı düzeyde ilişkilidir.

H5: Üniversite öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri erteleme davranışı üzerinde yordayıcı etkiye sahiptir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1. 2023-2024 eğitim öğretim yılıyla,
2. Üniversite öğrencileri evreniyle,
3. İstanbul ilindeki 464 öğrencinin katılımcıyla,
4. Erteleme, belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleriyle sınırlıdır.

1.5. Sayıtlar

Bu çalışmada;

1. Üniversite öğrencilerinin ölçek maddelerine samimi cevaplar verdiği,
2. Örneklem grubunda yer alan öğrencilerin evrendeki öğrencileri yeterli şekilde temsil edebildiği,
3. Ulaşılan sonuçlarının genellenebileceği varsayılmıştır.

1.6. Tanımlar

Erteleme: Bireylerin görevleri ya da yapmaları gereken işlerini son ana dek kısmi ya da tümüyle bekletmesi veya geciktirmesi olarak tanımlanabilir (Haycock vd., 1998).

Belirsizliğe Tahammülsüzlük: Bireyin bilmediği, bireye karışık gelebilecek durumlar içinde bireye rahatsızlık verebilecek her şeyden uzak durmasıdır (Keskin, 2023).

Umut: Bireylerin hedefledikleri noktalara ulaşmaları ve ulaştıkları hedefte kalıcı olmaları için gerekli olan umut kavramı, bireylerin istedikleri hedeflere ulaşabilmek için kararlılıklarının devamını olarak tanımlamıştır (Snydey vd., 1996).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Araştırmanın bu bölümünde, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ile umut değişkenlerine göre değerlendirilmesini konu edinen bu araştırmanın literatür bilgisi paylaşılmıştır.

2.1. Erteleme

Bu başlık altında erteleme kavramının tanımı, tarihçesi, sebepleri ve psikolojik boyutları açıklanmıştır.

2.1.1. Ertelemenin Tanımı

Erteleme davranışı kişinin görevi ya da yapması gerekeni kendi inisiyatifi doğrultusunda ötelemesi ve sonraya bırakmasıdır (Mazlum, 2021). Solomon ve Erteleme kavramı, yapılması gereken iş ve görevleri, onların tamamlanmasını kişinin kendisini rahatsız edinceye kadar ertelemesidir. Erteleme; bireylerin görevleri ya da yapmaları gereken işlerini son ana dek kısmi ya da tümüyle bekletmesi veya geciktirmesi olarak tanımlanabilir (Haycock vd., 1998).

Erteleme davranışı, zamanında yapılması gereken, bireyin hiçbir zorunluluğu olmadan yapması gereken işi öteleme ve sona bırakma eylemi olarak tanımlanmaktadır. Erteleme, süre gereken bir duruma veya işe başlarken sürekli olumsuz olarak düşünme ve başarısız olacağı düşüncesinin oluşturduğu stres, kaygı ve suçluluk duygusunu içeren bir nörolojik durum olarak görülmektedir. Ertelemenin bilişsel yönü kişinin düşüncesi, niyeti, amaçladığı işe iş ile alakalı gösterdiği emek ve çabası arasında uyumsuzluk olarak söylenebilir (Sağır-Terazi, 2023).

Erteleme sorunu olan bireyler istedikleri ve yaptıkları arasında belirgini bir farklılık vardır; erteleme davranışı olan kişiler çalışmalarında azimli ve yürekli başlayıp bu kararlılıklarını sürdürememekle birlikte erteleme eğiliminde olan bireyler hedefledikleri noktaya ulaşabilmeleri için gerekli olan bağlılığı ve çabayı gösterememektedirler (Gündoğdu, 2021). Alanyazında erteleme davranışının bireylerde ortaya çıkardığı olumsuz durumlar bulunmaktadır. Erteleme davranışı, bireylerde hem zihinsel hem de fiziksel olarak sağlığını etkileyen bir davranış olup

bireylerin sağlıkları açısından olumsuz etkilemektedir. Bu durumda ortaya çıkan stres, erteleme davranışının sonucudur (Onlu, 2023).

2.1.2. Ertelemenin Tarihçesi

Erteleme kavramı yüzyıllardır ilgi çeken ve üzerinde çalışılan bir konu olmuştur. Etimolojik kökleri Latince 'yarına ertelemek' anlamına gelen 'procrastinare' kelimesine dayanmaktadır. Tarihsel olarak, erteleme her zaman sorunlu bir davranış olarak görölmemiştir. Yunanistan ve Roma gibi eski uygarlıklarda, özellikle karmaşık kararlarla uğraşırken, erteleme bazen akıllıca bir hareket tarzı olarak görölmüştür. Bu bakış açısı, tarihsel olarak erteleme kavramının tek tip olumsuz olmadığını ve bağlama bağı olduğunu vurgulamaktadır (Can ve Zeren, 2019).

Sanayi Devrimi'nin başlaması ve ardından verimlilik ve üretkenliğe yapılan vurgu ile erteleme algısı değışmeye başlamıştır. Genellikle tembellik veya disiplin eksikliği ile ilişkilendirilerek daha eleştirel bir gözle görölmeye başlandı. Bu dönem, ertelemenin günümüzde taşıdığı olumsuz çağrışımın başlangıcına işaret etmektedir. 20. yüzyılda, psikolojinin bilimsel bir disiplin olarak yükselişiyile birlikte, erteleme daha sistematik bir şekilde incelenmeye başlandı. Erteleme üzerine yapılan ilk psikolojik araştırmalar, öncelikle ertelemenin dürtüsellik ve öz disiplin eksikliği gibi kişilik özellikleriyle olan ilişkisine odaklanmıştır. Bu alışmalar, ertelemenin psikolojik faktörlerin karmaşık bir etkileşimi olarak anlaşılmasına zemin hazırlamıştır (Steel, 2002).

Psikoloji alanı geliştikçe, erteleme anlayışı da geliştii. Sadece bir kişilik kusuru olarak değıl, çeşitli bilişsel, duygusal ve durumsal faktörlerden etkilenen çok yönlü bir davranış olarak görölmeye başlandı. Tice ve Baumeister tarafından 1997 yılında önerilen Ertelemenin Duygusal-Bilişsel Teorisi gibi teoriler, ertelemede anlık ruh hali onarımı ve öz düzenleme başarısızlığının rolünü vurgulamıştır. Bu teori, bireylerin uzun vadeli sonuçlar pahasına da olsa, bir görevle ilişkili olumsuz duygulardan kaçınmanın bir yolu olarak erteleme davranışında bulunduklarını öne sürmüştür (Mazlum, 2021).

21. yüzyılın başlarında, özellikle karar verme ve zaman yönetimi ile ilgili olarak, ertelemenin bilişsel yönlerini inceleyen araştırmalarda bir artış göröldü. İnsanların anlık ödüllere gelecekteki ödüllere daha fazla değıer verebileceğini açıklayan

zaman tutarsızlığı kavramı, insanların neden erteleme yaptıklarını anlamada merkezi bir rol oynamıştır. Dahası dijital çağın gelişiyile birlikte, teknoloji ve internetin kolaylaştırdığı yeni erteleme biçimleri ortaya çıkmıştır. Bu durum, bireylerin çevrimiçi ortamda işle ilgili olmayan faaliyetlerde bulunarak erteleme yaptıkları 'siber aylaklık' ve dijital erteleme çalışmalarına yol açmıştır. Erteleme araştırmalarının bu yeni boyutu, modern çağda ertelemenin nasıl ortaya çıktığına dair değişen manzarayı yansıtmaktadır (Tice ve Baumeister, 1997).

2.1.3. Ertelemenin Sebepleri

Karmaşık ve çok yönlü bir olgu olan erteleme, bu davranışın ardındaki nedenleri ortaya çıkarmayı amaçlayan kapsamlı psikolojik araştırmalara konu olmuştur. Bireylerin neden erteleme yaptıklarını anlamak, olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik etkili müdahaleler ve stratejiler geliştirmek için çok önemlidir. Ertelemenin nedenleri psikolojik, duygusal, bilişsel ve çevresel faktörleri kapsayacak şekilde çeşitlilik göstermektedir (Sağır-Terazi, 2023).

Ertelemenin başlıca nedenlerinden biri psikolojik ve duygusal faktörlere dayanır. Kaygı ve başarısızlık korkusu önemli etkenlerdir. Bireyler genellikle algılanan başarısızlık veya olumsuz değerlendirme riskinin olduğu görevleri ertelerler. Bu korku, kaçınma davranışlarına yol açmakta ve erteleme, potansiyel başarısızlık veya eleştiriyile yüzleşmeyi geciktirmek için bir başa çıkma mekanizması olarak hizmet etmektedir. Ancak buradaki paradoks, ertelemenin genellikle daha düşük performansa veya aceleyle getirilmiş işe yol açması ve böylece korkulan sonuçların ortaya çıkma olasılığını artırmasıdır. Dahası mükemmeliyetçilik ertelemeye çok önemli bir rol oynar. Mükemmeliyetçiler, özellikle de yüksek kişisel standartlara ve hata yapma endişesine sahip olanlar, kendilerinin veya başkalarının beklentilerini karşılayamama olasılığından kaçınmak için erteleme eğilimindedir. Bu davranış, mükemmel sonuçlar elde edememe korkusundan kaynaklanır ve dolayısıyla görevin başlatılmasında veya tamamlanmasında gecikmelere yol açar (Sula ve Kumcağız, 2020).

Düşük öz yeterlilik ve kişinin belirli görevleri yerine getirme becerisine güvenmemesi de ertelemeye katkıda bulunabilir. Bireyler yeteneklerinden şüphe duyduklarında, görevleri başarıyla tamamlayamayacaklarına inanarak ertelemeleri daha olasıdır. Bu özgüven eksikliği, ertelemenin öz yeterliliği daha da zayıflattığı ve

daha fazla ertelemeye yol açtığı bir döngü yaratır. Bilişsel faktörler, özellikle de görev algısı ve karar verme ile ilgili olanlar, ertelemeyi anlamanın merkezinde yer alır (Onglu, 2023).

Bir bireyin bir görevi algılama şekli (sıkıcı, bunaltıcı veya zor olması) erteleme olasılığını önemli ölçüde etkileyebilir. Hoş olmayan veya ilgi çekici olmayan olarak görülen görevlerin ertelenmesi daha olasıdır. Ayrıca görevleri yerine getirmek için kalan süreyi abartmak veya tamamlamak için gereken süreyi küçümsemek gibi bilişsel çarpıtmalar da ertelemeye yol açabilir. Bu çarpıtmalar, bireyin karar verme sürecini etkileyerek, görevi daha sonra tamamlamak için bolca zaman olduğuna dair yanlış bir güvenlik hissi yaratır. Erteleme, öz düzenleme ve dürtü kontrolü ile ilgili sorunlardan da etkilenir. Dürtüleri düzenleyememe ve anlık hazlara direnememe, genellikle daha kritik ancak daha az zevkli görevler yerine zevkli faaliyetlerin seçilmesiyle sonuçlanır. Ertelemenin bu yönü, bireylerin uzun vadeli hedefler yerine kısa vadeli ödüllere öncelik verdiği zaman tutarsızlığı kavramıyla yakından bağlantılıdır (Afzal ve Jami, 2018).

Ertelemede çevre ve durumsal bağlam önemli bir rol oynamaktadır. Özellikle internet ve sosyal medyanın erişilebilir olduğu dijital çağda çok sayıda dikkat dağıtıcı unsurun varlığı, erteleme eğilimlerini şiddetlendirmektedir (Onglu, 2023). Bu dikkat dağıtıcı unsurlar, görevlerden kolay kaçış yolları sağlayarak ertelemeye yol açmaktadır. Görev belirsizliği ve net son tarihlerin olmaması da ertelemeye katkıda bulunabilir. Görevler iyi tanımlanmadığında veya son tarihler uzak veya esnek olduğunda, bireyler bu görevler üzerinde çalışmaya başlamak veya devam etmek için gereken aciliyet veya yönelimden yoksun olabilir. Bu yapı eksikliği ertelemeye ve gecikmeye yol açabilir (Sağır-Terazi, 2023). Ayrıca erteleme destekleyici bir ortamın veya dış hesap verebilirliğin olmamasından da etkilenebilir. Görevleri tamamlamak için çok az denetimin veya dış baskının olduğu ortamlarda, bireyler, özellikle de içsel motivasyondan yoksunlarsa, ertelemeye daha yatkın olabilirler. Başkaları tarafından yargılanma korkusu veya sosyal beklentiler gibi kişiler arası dinamikler de ertelemeye katkıda bulunabilir (Mazlum, 2021). Bireyler, performanslarının başkaları tarafından nasıl algılanacağı konusundaki endişeleri nedeniyle görevleri erteleyebilirler. Bu durum özellikle rekabetin veya eleştirel değerlendirmenin yüksek olduğu ortamlarda belirgindir (Kandemir, 2014).

2.1.4. Ertelemenin Psikolojik Boyutları

Karmaşık bir davranışsal olgu olan erteleme, ortaya çıkmasına ve sürdürülmesine katkıda bulunan çeşitli psikolojik boyutları kapsar. Bu boyutların anlaşılması, ertelemenin tüm kapsamının kavranması ve olumsuz etkilerinin azaltılması için etkili stratejiler geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Duygusal düzenleme, ertelemeye önemli bir rol oynamaktadır. Erteleme, bireylerin olumsuz duygulardan veya bunlarla ilişkili strese kaçınmak için görevleri erteledikleri duygu odaklı bir başa çıkma stratejisi olarak kavramsallaştırılabilir (Sula ve Kumcağz, 2020).

Eldeki görev kaygı, güvensizlik veya başarısızlık korkusu gibi duyguları tetikleyerek kaçınma davranışlarına yol açabilir. Bu kaçınma da geçici bir duygusal rahatlama sağlayarak erteleme davranışını pekiştirir. Ancak bu rahatlama genellikle kısa sürelidir, çünkü ertelenen görev sonunda stres ve kaygının artmasına neden olarak kısır bir döngüyü devam ettirir. Bir öz düzenleme başarısızlığı biçimi olarak erteleme kavramı, duygusal boyutunu anlamak için merkezi bir öneme sahiptir. Duyguların etkili bir şekilde yönetilememesi, uzun vadeli hedeflere ulaşmak yerine anlık ruh halini onarmayı tercih eden karar verme süreçlerine yol açmaktadır. Bu bakış açısı, erteleme kararında anlık duygusal durumların rolünü vurgulayan Ertelemenin Duygusal-Bilişsel Teorisi gibi teorilerle uyumludur (Can ve Zeren, 2019).

Bilişsel süreçler erteleme ile derinden iç içe geçmiştir. Ertelemeye genellikle görevleri tamamlamak için mevcut zamanı abartmak, gereken zamanı küçümsemek veya ya hep ya hiç düşüncesine kapılmak gibi bilişsel çarpıtmalar eşlik eder. Bu çarpıtmalar, kişinin algısı ile görevin tamamlanma gerçeği arasında yanlış bir uyuma yol açarak ertelemeyi kolaylaştırabilir. Bir başka bilişsel boyut da görevden kaçınmadır. Bir görev tatsız, zor veya sıkıcı olarak algılanırsa, erteleme olasılığı artar. Bu durum genellikle, olumsuz değerlendirmelerin kaçınma davranışlarına yol açtığı bireylerin görevleri değerlendirme biçimleriyle bağlantılıdır. Ayrıca insanların anlık ödüllere gelecekteki ödüllerden daha fazla değer verdiği bilişsel bir fenomen olan zaman tutarsızlığı kavramı, ertelemeyi anlamak için çok önemlidir. Bu tutarsızlık, kısa vadeli zevklerin veya görevlerin daha önemli, uzun vadeli hedeflere göre önceliklendirilmesine yol açmaktadır (Afzal ve Jami, 2018).

Bazı kişilik özellikleri sürekli olarak erteleme ile ilişkilendirilmiştir. Dürtüsellik, düşük vicdanlılık ve sansasyon arayışı eğilimi gibi özellikler genellikle daha yüksek

düzeyde erteleme ile ilişkilendirilir. Örneğin dürtüsellik, zayıf öz düzenlemeye ve anlık ödüllerin tercih edilmesine katkıda bulunurken, düşük vicdanlılık, her ikisi de ertelemeye elverişli olan düzensizlik ve disiplin eksikliği ile ilgilidir. Mükemmeliyetçilik, erteleme ile karmaşık bir şekilde bağlantılı bir başka kişilik özelliğidir. Ancak, erteleme ile ilişkisi karmaşıktır. Yüksek kişisel standartlar ve titizlikle karakterize edilen bazı mükemmeliyetçilik biçimleri zamanında harekete geçmeyi motive edebilirken, özellikle başarısızlık korkusu ve hatalardan duyulan endişe ile ilişkili olan diğer biçimler ertelemeye yol açabilir (Rice vd., 2012).

Motivasyonel faktörler ertelemede kritik bir rol oynamaktadır. Görevin bireyin ilgi alanları veya değerleriyle uyumlu olmadığı durumlarda içsel motivasyon eksikliği ertelemeye yol açabilir. Bu durum özellikle dışarıdan dayatılan veya kişisel ilgiden yoksun görevlerde belirgindir. Ayrıca öz yeterlilik ya da kişinin belirli durumlarda başarılı olabileceğine dair inancı, erteleme davranışını anlamada çok önemlidir. Bir görevle ilgili olarak düşük öz yeterlilik, kişinin görevi başarıyla tamamlama kabiliyeti hakkında şüphelere yol açarak gecikmeye ve ertelemeye neden olabilir. İçsel ve dışsal motivasyon arasındaki etkileşim de ertelemeyi etkiler. İçsel motivasyon daha fazla katılım ve sebat ile bağlantılı iken, dışsal motivasyon, özellikle dış baskı veya olumsuz sonuç korkusu içerdiğinde, bir direnç veya katılım eksikliği biçimi olarak ertelemeye yol açabilir (Rebetez vd., 2015).

2.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük

Bu başlık altında belirsizlik ile belirsizliğe tahammülsüzlük kavramları hakkında bilgi verilmiştir

2.2.1. Belirsizlik Kavramı

Belirsizlik, her insanın yaşamında sayısız defa maruz kalabileceği bir durumdur. Bu duruma dair geliştirilen tanımlamalar incelendiğinde; Buhr ve Dugas (2002), kestirilemeyen durumların ve kompleks olay ve durumların belirsizliğe sebep olduğunu ve bunun da insanlarca tehdit olarak algılandığını açıklamıştır. Gudykunst (1993) ise insanların etkileşim dahilinde kendisinin veya başka bireylerin davranışlarını yordayamaması biçiminde ifade etmiştir.

Güvenç (2019)'e göre belirsizlik, zihinsel bir durum şeklinde değerlendirilmiş olup yaşanan olayların anlamını yorumlama noktasında bulunan eksiklikten ortaya

çıkıldığı fikri ileri atılmıştır. Knobloch ve Solomon (1999) ise belirsizlik durumunun insanlar arasındaki bağların meydana gelişindeki kuşku olduğu belirtilmiştir. Salihoğlu (2021)'na göre, gelecek ile ilişkisi olan beklentilerin ya da geleceğin net olmaması durumu belirsizliğin temeli olmaktadır. Küçükkömürler (2017) ise ele alınan uyarıcıya veya uyarıcının gelecekte yer alan ihtimallerine dair algılanan fark, belirsizliğe sebep olmaktadır.

Benzer konulu araştırmalar, belirsizlik durumunun insan psikolojisi üzerine pek çok olumsuz etkisini işaret etmektedir. Nitekim birçok araştırmanın ortak kanısı, belirsizlikle birlikte oluşan kaygıya, korkuya ve endişeye dayalı durumlardır. Belirsiz durumlara bağlı olarak, bireylerin deneyimledikleri güzel hisler yerlerini bozulmaya bırakabilmektedir. Bu duruma bağlı olarak da tahammülsüzlüğün oluşmasını sağlamaktadır (Güvenç, 2019).

2.2.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Kavramı

Belirsizliğe, bireye karışık gelebilecek durumlar içinde bireye rahatsızlık verebilecek her şeyden uzak durması gerektiği şeklinde açıklamıştır (Keskin, 2023). Belirsizliğe tahammülsüzlük bir kişinin olumsuz bir durumun olması az dahi olsa da gelebilecek olayı kabullenemez olduğunu düşünmeye yoğun eğilimli olması olarak söylenmektedir (Dugas vd., 2001).

Belirsizliğe tahammülsüzlük, belli olmayan muğlak durumların ve bu durumları kişilerin kabullenememeleri, bu durumlara karşı verdikleri olumsuz tepki eğiliminde olmalarıdır. Belirsizliğe tahammülü düşük olan kişilerin belirsiz durumları kendilerine karşı sorun, tehdit ve o durumdan uzaklaşılması gereken bir durum olarak algılamaları şeklinde yorumlama eğilimi göstermektedirler. Yine literatürde yapılan bir araştırmada belirsizliğe tahammülsüzlüğe karşı olumsuz düşünme ve muğlak durumla başa çıkma konusunda yeterli beceriye sahip olmaması yine muğlak, belirsiz durumdan uzaklaşmasına sebep olmaktadır (Erguvan, 2015). Salihoğlu (2021)'na göre belirsizliğe tahammülsüzlük tanımı bireyin bir durumun gerçekleşme ve gerçekleşme ihtimalinden ayrı olarak tehdit ve kabul edilemez olarak algıladığı eğilim olarak tanımlamaktadır.

Belirsizlik durumu tehdit olarak algılandığında bireylerde genel olarak 2 tür tepki oluşmaktadır. Bunlar boyun eğme ve inkardır. Boyun eğme bireylerin gerçekliğe dair

değiştirilemez inancı olup var olan hazır durumu kabullenme davranışıdır. İnkarsa gerçeklik algılayan bireyler bağlamında değişim göstermektedir (Budner, 1962). Özden (2022), ise belirsizliğe tahammülsüzlük kavramının bireylerin üzüntü ve stres şeklinde algıladıklarını ifade edip onların sonucu tahmin edilemeyen olayların negatif olarak algıladığını ve bu olayların önüne geçilmesi lazım olduğunu savunmuştur.

Carleton vd. (2007)'ne göre, meydana gelme ihtimali düşük de olsa bilişsel düzeyde tehdit edici olarak algılanan, duysal bakımdan endişe, korku, anksiyete, stres ve korku oluşturan ve davranışsal olarak da kaçılması ya da inkar edilmesi lazım olan bir durumdur. Buna göre, belirsizliğe tahammülsüzlüğün genel özellikleri şu şekildedir (Buhr ve Dugas, 2002);

- Belirsizlik stresin temeli olup üzüntü ve sıkıntının kaynağıdır.
- Belirsizlik hareketlenme ile edimler oluşturmaya engellemektedir.
- Bireylerin yetersiz hissetmelerine sebep olur.
- Belirsizlik adil değildir.

Belirsizliğe tahammülsüzlük seviyesi yüksek olan insanların çevrelerinde oluşan olay ve durumlara dair içinde yer aldıkları belirsizlik duygusu sebebiyle kontrol duygusunun zayıfladığı belirlenmiş; buna paralel olarak da kaygı durumu olduğu saptanmıştır (Carleton vd., 2007; Ladouceur vd., 2000).

Belirsizliğe tahammülsüzlük seviyesinin yüksek düzeye gelmesi ve belirsizlik durumunun sebebiyet verdiği sorunları yaşayan bireylerin iyi oluş düzeylerinde negatif etkiye neden olmaktadır (Durukan, 2022). Belirsizliğin ruhsal ve bedensel etkileri göz önüne alındığında, yüksek seviyede hissedilen belirsizlik durumunun önemli bir stres kaynağı olduğu belirtilebilir. Bu konu özelinde araştırma yapan bilim insanları, belirsizlik karşısında oluşan kaygı, endişe ve depresyon bağlamında yaşam kalitesinde de düşüş olduğunu belirtmişlerdir (Hofstede, 2001; Özden, 2022).

2.3. Umut

Bu başlık altında umut kavramı tanımlanmıştır. Bu doğrultuda, umut kavramının tanımı, tarihçesi ve psikolojideki yeri belirtilmiştir.

2.3.1. Umut Kavramı

Umut kavramı; ummaktan doğan duygu, umu, ümit gibi anlamlar ifaden eden kelimedir. Umut, bireylerin hedefledikleri noktalara ulaşmaları ve ulaştıkları hedefte kalıcı olmaları için gerekli olan umut kavramı, bireylerin istedikleri hedeflere ulaşabilmek için kararlılıklarının devamını olarak tanımlamıştır (Snydney vd., 1991). Pozitif psikolojiye de konu olan kavramı, bedensel ve psikolojik insan sağlığı üzerinde etkisi olduğu için psikoloji ve psikiyatri alanlarında da konu olmuştur (Bekmezci vd., 2021).

Literatürde yapılan tanımlarda umut kavramının farklı tanımları yapılmıştır. Umut kavramının farklı bir tanımı olarak, bireyin kendi ve geleceği için inancını arttırması geleceğe umutla bakması hayatını anlamlı hale getirmesi, hayat kalitesini arttırması; stres, kaygı, depresyon gibi durumlara karşı da kişinin psikolojik olarak iyi olmasını sağlayan etkin bir güçtür (Doğan, 2023). Bu etkin güç ile bireyler olumsuz, negatif durumlar yerine mutlu hissetme, fedakarlık, huzur gibi durumlara odaklanır (Polat, 2022).

Genel olarak yapılan incelemelerde umut kavramı, kişilerin hayatlarını zenginleştiren, kişilerin yaşam kalitelerini yükselten, bireylerin öznel iyi olmalarını sağlayan kavram olarak tanımlanır (Çiğdem, 2020). Umut, bireylerin yaşamlarını sürdürmelerini sağlayan, iyi ve bireyin ruh sağlığını geliştiren kavram olarak tanımlanabilir (Tarhan ve Bacanlı, 2015).

2.3.2. Umut Tarihçesi

Umut kavramına ilişkin yapılan çalışmalar ilk olarak 1200’lü yıllarda başlamıştır. Umut ile ilgili bilimsel nitelikte yürütülen araştırmalarsa temelini Frankl ve Menninger’den almaktadır. Bu çalışma psikiyatri alanında yapılmış olup 1960’lı ve 1970’li yıllarda yapılmıştır (Nazir, 2020).

Yurtdışında umut adına yapılan araştırmaların başlangıcı 1960’lı yıllar iken, yurtiçinde yürütülen çalışmalar ise 1990’lı yıllara dayanmaktadır. Türkiye’de yürütülen ilk araştırmanın ise, ölçek uyarlaması olduğu belirlenmiştir (Satıcı ve Uysal, 2017). Schrank vd. (2008) ortaya koydukları derleme araştırması ile umut kavramına ışık tutmuşlardır.

Araştırmalar neticesinde umut için 7 boyut ortaya koyulmuştur. Bunlar: hedefler (belirli amaçların olması), zaman (geleceğe dair ilişki), istenmeyen başlangıç konumu (mevcut şartlarda istenilmeyen bir sürecin olması), başarı ihtimali (ihtimallerin değerlendirilmesi), kontrol noktası (şahsi, çevresel ve durumsal faktörleri değerlendirme), ilişkiler (evreden destek alma) ve şahsi nitelikler (motivasyon ve enerji) biçimindedir (Satıcı ve Uysal, 2017).

Snyder (2002), ortaya koyduğu umut teorisini 3 faktöre ayırmaktadır. Bu faktörler: amaçlar, eyleyici düşünce ve alternatif yollardır. Hedefler, umut kavramının zihinsel temelini meydana getirirken, eyleyici düşünce boyutu ise motivasyon ayağıdır. Alternatif yollarsa inanç basamağı olarak değerlendirilmektedir.

2.3.3. Psikolojide Umut

Umut kavramıyla ilgili yürütülen bilimsel araştırmaların temeli ise 1960-1970 yılları arasına dayanmaktadır (Snyder, 2000). Pozitif psikolojinin ön plana çıkması sonucunda psikolojik iyi oluş düzeyini etkileyen değişkenlerin değerlendirilmesiyle umut kavramı daha fazla işlerlik kazanmış olup bu konudaki çalışmalar artırılmıştır (Atik ve Kemer, 2009).

Araştırmalarda umut kavramının öncesinde umutsuzluğun ne olduğu detaylıca değerlendirilmiştir. Bireylerin amaçlara ulaşmak için bazı düşüncelere sahip olduğu görülmüş ve umut konusu birçok alanda incelenmiştir. 1970 yılları bu incelemelerin sıklamıştır (Snyder, 2000).

Stang ve Matlin'in araştırmalarından hareketle, insanların daha pozitif düşünce yapısına sahip olduklarını ve olumlu yaşantıları olumsuzlara nazaran daha kolay hatırladıklarını belirlemişlerdir. Kendilerini değerlendirme biçimlerinin de çevrelerindeki insanlara göre daha olumlu olduğunu bulmuşlardır (Carr, 2016). Bu doğrultuda umut üzerine yürütülen çalışmalar artmış, umudun tanımlanmış ve ölçülebileceği saptanmıştır. Snyder tarafından sağlık alanında ortaya konan araştırmalar ile umut kavramının olumlu etkisi ortaya çıkarılmıştır. Umut düzeyini yükseltmek için stratejiler geliştirilmiştir (Yang vd., 2016).

2.4. Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenleriyle İlişkisi

Genç yetişkinlik döneminde bireylerdeki erteleme davranışları, bireylerin erteledikleri durum üzerine belli bir belirsizlik durumu oluşması, kişilerde kaygı, stres ve depresyon gibi durumların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Oluşan bu durum bireylerin, erteledikleri durum karşısında yaşadıkları olumsuz duygular kişilerin geleceğe dair umutlarında azalmalar olması muhtemel olabilir. Erteleme davranışı ve belirsizliğin oluşturduğu stres, kaygı ve depresif durumlar; erteleme eğiliminde olan bireylerin geleceğe dair yaşayacağı sorunları çözmeyeceği inancı bireyleri erteleme davranışına sevk ederek kısa süreliğine de olsa kaygı ve stresten kurtulmaya çalışsalar da yaşanan durumun bireylerin daha sonraki zamanlarda tekrar karşısına çıkacağını bilmesi, bireylerdeki umutsuzluk durumunun artmasına sebep olmaktadır (Balta, 2023).

Erteleme davranışının sebepleri olarak kişilerin sahip olduğu olağan dışı inanç, mantıksız düşünceler, stres, kaygı vb. gibi kişilik özellikleri bireylerin davranışı sergilemesi ve bu durumun belirsizliğe sebep olmasını sağlar (Söylemez, 2019). Bireylerin belirsiz, muğlak durumlar durumları kendilerine karşı tehdit olarak algılamaları, bireylerin bu durumlar karşısında başa çıkamayacağına dair inançları oluşturarak geleceğe yönelik umutsuz durumları teşkil edebilir (Reuman vd., 2015).

Belirsizliğe tahammülsüzlük yaşayan bireylerin geleceğe yönelik, hayal etme, planlama yapma vs. gibi durumlarda yetersiz olacağı düşüncesiyle bu durumları yaşamamak adına erteleme davranışına başvurabilirler (Armutlu, 2019). Belirsizliğe tahammülsüzlüğü, stres ve kaygıya yönelimi yüksek olan bireylerin karar vermeleri, sonucunda kesin olmayan durumlarda, yaptıkları işi erteleme davranışı sergileyebilmektedirler (Tantan-Ulu ve Yaka, 2020).

Bireyler düşünce, his ve eylemlerinin belli bir kapasitede olduklarını bilmekle birlikte, erteleme eğiliminde olan bireyler “Kendi kendini düzenleyen performansın eksikliği veya yokluğu” olarak ifade ederek başarabileceği bir işi başaramayacağına dair inancı, o işle birlikte yaşayacağı sevinç ve sorumluluktan kaçarak ve bahaneler üreterek erteleme davranışı sergilerler (Küçük, 2022). Bu davranışların sonucu olarak bireylerin yaptıkları erteleme davranışı geleceğe yönelik belirsizlik, oluşacak

stres ve tahammülsüzlük seviyelerinde gözle görülür artış beklenmekle birlikte, bireyde umutsuzluk durumu oluşabileceği söylenebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu bölümde, erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelenmesine dair yürütülen bu araştırmanın yöntem bilgisi sunulmuştur. Bu doğrultuda ilk olarak araştırmanın modeli tanıtılmıştır. Ardından araştırmanın evreni belirtilmiş olup örneklem grubu hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca, araştırmada kullanılan ölçme araçları tanıtılmış ve bu süreçte elde edilen verilerin analiz basamağında kullanılan istatistiksel yöntemlere ilişkin bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelenmesi, bu çalışmanın konusudur. Bu konu bağlamında, araştırma modeline “tarama modeli” şeklinde karar verilmiştir. Tarama modelindeki araştırmalar; çok sayıda katılımcıya ulaşp onlardan toplanan veriler ile pek çok değişkene yönelik ilişkiler tespit etmeyi hedef edinen araştırma türleridir (Wellington, 2006). Bu araştırmalarda, pek çok değişkenin değerlendirilebilmesi yapılabilmektedir. Örneğin; depresyon, anksiyete, sinizm, somatizasyon, beceri, hastalık benzeri değişkenlerinin bu bağlamda incelenmesine olanak vermektedir (Fraenkel ve Wallen, 2006).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni, 2023-2024 eğitim ve öğretim yılında İstanbul ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinden meydana gelmektedir. Örneklem grubuysa, evren içinden tesadüfi seçilen ve araştırmaya katılma konusunda gönüllü olan 464 öğrenciden oluşmaktadır.

Tablo 3.1: Üniversite Öğrencilerinin Cinsiyet Bilgileri

Dem. Değ.	Gruplar	<i>f</i>	%	% (c)
Cinsiyet	Kadın	324	69.8	69.8
	Erkek	140	30.2	100.0
	Toplam	464	100.0	

Tablo 3.1'e göre, örneklem grubunun %69.8'i kadın ve %30.2'si ise erkektir.

Tablo 3.2: Üniversite Öğrencilerinin Yaş Grubu Bilgileri

Dem. Değ.	Gruplar	<i>f</i>	%	% (c)
Yaş Grubu	18-21 yaş	287	61.9	61.9
	22-25 yaş	144	31.0	92.9
	26-29 yaş	33	7.1	100.0
	Toplam	464	100.0	

Tablo 3.2'ye göre, örneklem grubunun %61.9'u 18-21 yaş grubunda, %31.0'i 22-25 yaş ve %7.1'i ise 26-29 yaş grubundadır.

Tablo 3.3: Üniversite Öğrencilerinin Kardeş Sayısı Bilgileri

Dem. Değ.	Gruplar	<i>f</i>	%	% (c)
Kardeş Sayısı	Tek çocuk	35	7.5	7.5
	2-3 kardeş	261	56.3	63.8
	4-5 kardeş	137	29.5	93.3
	6 kardeş ve üzeri	31	6.7	100.0
	Toplam	464	100.0	

Tablo 3.3'e göre, örneklem grubunun %7.5'i tek çocuk, %56.3'ü 2-3 kardeş, %29.5'i 4-5 kardeş ve %6.7'si ise 6 ve üzerinde kardeş sayısına sahiptir.

Tablo 3.4: Üniversite Öğrencilerinin Ebeveyn Tutumu Bilgileri

Dem. Değ.	Gruplar	<i>f</i>	%	% (c)
Ebeveyn Tutumu	Demokratik	156	33.6	33.6
	Otoriter	124	26.7	60.3
	Tutarsız	56	12.1	72.4
	Aşırı Hoşgörülü	128	27.6	100.0
Toplam		464	100.0	

Tablo 3.4'e göre, örneklem grubunun %33.6'sı demokratik, %26.7'si otoriter, %12.1'i tutarsız ve %27.6'sı ise aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahiptir.

Tablo 3.5: Üniversite Öğrencilerinin Aile Gelir Durumu Bilgileri

Dem. Değ.	Gruplar	<i>f</i>	%	% (c)
Aile Gelir Durumu	Düşük	44	9.5	9.5
	Orta	389	83.8	93.3
	Yüksek	31	6.7	100.0
Toplam		464	100.0	

Tablo 3.5'e göre, örneklem grubunun %9.5'i düşük, %83.8'i orta ve %6.7'si ise yüksek düzeyde aile gelirin sahtir.

Tablo 3.6: Üniversite Öğrencilerinin Kendini Tanımlama Şekli Bilgileri

Dem. Değ.	Gruplar	<i>f</i>	%	% (c)
Kendini Tanımlama Şekli	İçe Dönük	260	56.0	56.0
	Dışa Dönük	204	44.0	100.0
	Toplam	464	100.0	

Tablo 3.6'ya göre, örneklem grubunun %56.0'sı kendisini içe dönük olarak tanımlarken %44.0'ü ise dışa dönük olarak tanımlamaktadır.

Tablo 3.7: Üniversite Öğrencilerinin Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılma Sıklığı Bilgileri

Dem. Değ.	Gruplar	<i>f</i>	%	% (c)
Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılma Sıklığı	Her zaman	32	6.9	6.9
	Çoğunlukla	88	19.0	25.9
	Bazen	260	56.0	81.9
	Hiçbir zaman	84	18.1	100.0
	Toplam	464	100.0	

Tablo 3.7'ye göre, örneklem grubunun %6.9'u okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere her zaman katılırken %19.0'u çoğunlukla, %56.0'sı bazen katılmaktadır. Ayrıca, %18.1'i ise hiçbir zaman katılmamaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Üniversite öğrencilerinin cinsiyet, yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu, aile gelir durumu, kendini tanımlama şekli ve okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığı gibi kişisel bilgilerinin saptanmasında Kişisel Bilgi Formu kullanılmış olup bu form Ek-2'de sunulmuştur.

3.3.2. Yetişkin Erteleme Ölçeği

Üniversite öğrencilerinin erteleme davranışının saptanmasında Uzun-Özer (2013) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan bu ölçek kullanılmış olup ölçeğe ilişkin yargılar Ek-3'te sunulmuştur. Bu ölçek, 5'li likert tipli 15 yargıdan ve 3 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı ve alt boyutlar için tespit edilen Cronbach's α güvenirlik katsayıları şu şekildedir:

Tablo 3.8: Yetişkin Erteleme Ölçeği'nin Güvenirlik Düzeyi

Ölçek	Boyut	α Değeri (Orişinal)	α Değeri (Bu Çalışma)	Güv. Düzeyi
Erteleme Davranışı	Toplam	.83	.85	Yüksek
	Genel Erteleme	.69	.74	Orta
	Görevi Erteleme	.73	.71	Orta
	Zam. Yapma	.76	.77	Orta

Tablo 3.8'e göre, ölçek geneli ($\alpha = .83$) için yapılan ölçümler yüksek; genel erteleme ($\alpha = .69$) görevi erteleme ($\alpha = .73$) ve zamanında yapma ($\alpha = .76$) boyutlarına ilişkin yapılan ölçümler ise orta düzeyde güvenilirlerdir.

3.3.3. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği

Üniversite öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin saptanmasında Carleton, Norton ve Asmundson (2007) tarafından geliştirilen ve Sarıçam vd. (2014) Türkçe uyarlaması yapılan bu ölçek kullanılmış olup ölçeğe ilişkin yargılar Ek-4'te sunulmuştur. Bu ölçek, 5'li likert tipli 12 yargıdan ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı ve alt boyutlar için tespit edilen Cronbach's α güvenirlik katsayıları şu şekildedir:

Tablo 3.9: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği'nin Güvenirlik Düzeyi

Ölçek	Boyut	α Değeri (Orijinal)	α Değeri (Bu Çalışma)	Güv. Düzeyi
Erteleme Davranışı	Toplam	.88	.84	Yüksek
	İleriye Y. Kaygı	.84	.81	Yüksek
	Engel. Kaygı	.77	.79	Orta

Tablo 3.9'a göre, ölçek geneli ($\alpha = .88$) ve ileriye yönelik kaygı ($\alpha = .84$) boyutu için yapılan ölçümler yüksek; engelleyici ($\alpha = .77$) boyutuna ilişkin yapılan ölçümler ise orta düzeyde güvenilirlerdir.

3.3.4. Durumluk Umut Ölçeği

Üniversite öğrencilerinin umut düzeyinin saptanmasında Snyder vd. (1996) tarafından geliştirilen ve Bekmezci, Köksal ve Mert (2021) Türkçe uyarlaması yapılan bu ölçek kullanılmış olup ölçeğe ilişkin yargılar Ek-5'te sunulmuştur. Bu ölçek, 8'li likert tipli 6 yargıdan ve 2 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin tamamı ve alt boyutlar için tespit edilen Cronbach's α güvenirlilik katsayıları şu şekildedir:

Tablo 3.10: Durumluk Umut Ölçeği'nin Güvenirlik Düzeyi

Ölçek	Boyut	α Değeri (Orijinal)	α Değeri (Bu Çalışma)	Güv. Düzeyi
Erteleme Davranışı	Toplam	.88	.86	Yüksek
	Eyl. Düşünce	.92	.84	Yüksek
	H. Ulaş. Yollar	.88	.84	Yüksek

Tablo 3.10'a göre, ölçek geneli ($\alpha = .88$) ve eyleyici düşünce ($\alpha = .92$) ile zamanında yapma ($\alpha = .88$) boyutlarına ilişkin yapılan ölçümler yüksek düzeyde güvenilirlerdir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde toplanan verilerin analizinde SPSS-25 istatistik programı kullanılmıştır. Araştırma hipotezleri test edilmeden önce üniversite öğrencilerinin

erteleme davranışı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut düzeyine ait verilerin normal dağılım varsayımını karşılama durumu incelenmiştir.

Normallik dağılım varsayımı, verilere ilişkin çarpıklık ve basıklık değerlerinin değerlendirilmesiyle yapılmaktadır (Yalçıntaş, 2019). Buna göre ilgili verilerin -2.00 ile +2.00 arasında olması normal dağılıma işarettir (George ve Mallery, 2010).

Tablo 3.11: Ölçeklere Ait Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Değişken	Boyut	Çarpıklık		Basıklık	
		İst.	S.H.	İst.	S.H.
Erteleme Davranışı	Toplam	-.11	.11	-.33	.23
	Genel Erteleme	.01	.11	-.31	.23
	Görevi Erteleme	.29	.11	-.66	.23
	Zamanında Yapma	.17	.11	-.89	.23
Belirsizliğe Tahammülsüzlük	Toplam	-.33	.11	-.20	.23
	İleriye Y. Kaygı	-.46	.11	-.08	.23
	Engelleyici Kaygı	-.28	.11	-.65	.23
Umut	Toplam	-.22	.11	.24	.23
	Engelleyici Düşünce	-.49	.11	.30	.23
	Hedefe Ulaş. Yollar	-.05	.11	-.29	.23

Tablo 3.11'e göre, üniversite öğrencilerinin erteleme davranışı ile belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut düzeyine ait çarpıklık ve basıklık değerleri normal dağılmaktadır. Dolayısıyla, ilgili verilerin analizinde bağımsız gruplar t testi, ANOVA, pearson korelasyon analizi ve çoklu regresyon analizi gibi parametrik yöntemler tercih edilmiştir (Kul, 2014).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMA BULGULARI

Bu bölümde, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelenmesine dair analiz sonuçları sunulmuştur. İlgili analizler kapsamında, araştırma problemlerine yanıt aranmış olup elde edilen bulgular tablolara dönüştürülmüştür.

4.1. Erteleme Davranışına Dair Bulgular

Araştırmanın alt amaçları bağlamında, üniversite öğrencilerinin erteleme davranışları demografik değişkenlere dayalı şekilde karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda, cinsiyet ve kendini tanımlama şekli bağımsız gruplar t testi; yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu, aile gelir durumu ile okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılma durumu ANOVA analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.1: Erteleme Davranışının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	Sh _x	t Testi		
						sd	t	p
Toplam	Kadın	324	38.59	11.13	.62	462	-1.46	.15
	Erkek	140	40.14	9.52	.80			
Genel Erteleme	Kadın	324	16.88	4.80	.27	462	-.78	.43
	Erkek	140	17.26	4.82	.41			
Görevi Erteleme	Kadın	324	9.33	3.46	.19	462	-2.66	.01
	Erkek	140	10.29	3.73	.32			
Zamanında Yapma	Kadın	324	12.38	4.82	.27	462	-.47	.64
	Erkek	140	12.60	3.88	.33			

Tablo 4.1’de, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının cinsiyete göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($t_{462}=-1.46$; $p=.15$) ile genel erteleme ($t_{462}=-.78$; $p=.43$) ve zamanında yapma ($t_{462}=-.47$; $p=.64$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılamamıştır. Ancak görevi erteleme ($t_{462}=-2.66$; $p=.01$) boyutunda erkeklerin kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı belirlenmiştir.

Tablo 4.2: Erteleme Davranışının Yaş Grubuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	18-21 yaş	287	37.89	11.13	G.A.	1196.10	2	598.05	5.34	.01	2>1
	22-25 yaş	144	41.42	9.51	G.İ.	51670.21	461	112.08			
	26-29 yaş	33	39.00	10.20	Toplam	52866.31	463				
	Total	464	39.06	10.69							
Genel Erteleme	18-21 yaş	287	16.43	4.95	G.A.	259.32	2	129.66	5.74	.003	2,3>1
	22-25 yaş	144	17.72	4.31	G.İ.	10408.65	461	22.58			
	26-29 yaş	33	18.67	4.83	Toplam	10667.97	463				
	Total	464	16.99	4.80							
Görevi Erteleme	18-21 yaş	287	9.40	3.69	G.A.	104.67	2	52.33	4.17	.02	2>1
	22-25 yaş	144	10.28	3.38	G.İ.	5780.58	461	12.54			
	26-29 yaş	33	8.70	2.74	Toplam	5885.24	463				
	Total	464	9.62	3.57							
Zamanında Yapma	18-21 yaş	287	12.06	4.66	G.A.	201.01	2	100.51	4.93	.01	2>1
	22-25 yaş	144	13.42	4.33	G.İ.	9393.74	461	20.38			
	26-29 yaş	33	11.64	4.00	Toplam	9594.76	463				
	Total	464	12.45	4.55							

Tablo 4.2’de, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının yaş grubuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(2,461)}=5.34$; $p=.01$) ile genel erteleme ($F_{(2,461)}=5.74$; $p=.003$), görevi erteleme ($F_{(2,461)}=4.17$; $p=.02$) ve zamanında yapma ($F_{(2,461)}=4.93$; $p=.01$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.3: Erteleme Davranışında Yaş Grubuna Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	18-21 yaş	22-25 yaş	-3.53165*	1.08115	.003	-6.0738	-.9895
		26-29 yaş	-1.11498	1.94602	.835	-5.6907	3.4607
	22-25 yaş	18-21 yaş	3.53165*	1.08115	.003	.9895	6.0738
		26-29 yaş	2.41667	2.04323	.464	-2.3876	7.2209
	26-29 yaş	18-21 yaş	1.11498	1.94602	.835	-3.4607	5.6907
		22-25 yaş	-2.41667	2.04323	.464	-7.2209	2.3876
Genel Erteleme	18-21 yaş	22-25 yaş	-1.29017*	.48525	.022	-2.4311	-.1492
		26-29 yaş	-2.23461*	.87342	.029	-4.2883	-.1809
	22-25 yaş	18-21 yaş	1.29017*	.48525	.022	.1492	2.4311
		26-29 yaş	-.94444	.91705	.558	-3.1007	1.2118
	26-29 yaş	18-21 yaş	2.23461*	.87342	.029	.1809	4.2883
		22-25 yaş	.94444	.91705	.558	-1.2118	3.1007
Görevi Erteleme	18-21 yaş	22-25 yaş	-.88057*	.36162	.040	-1.7308	-.0303
		26-29 yaş	.70024	.65090	.530	-.8302	2.2307
	22-25 yaş	18-21 yaş	.88057*	.36162	.040	.0303	1.7308
		26-29 yaş	1.58081	.68341	.055	-.0261	3.1877
	26-29 yaş	18-21 yaş	-.70024	.65090	.530	-2.2307	.8302
		22-25 yaş	-1.58081	.68341	.055	-3.1877	.0261
Zamanında Yapma	18-21 yaş	22-25 yaş	-1.36092*	.46098	.009	-2.4448	-.2770
		26-29 yaş	.41939	.82975	.869	-1.5316	2.3704
	22-25 yaş	18-21 yaş	1.36092*	.46098	.009	.2770	2.4448
		26-29 yaş	1.78030	.87120	.103	-.2682	3.8288

26-29 yaş	18-21 yaş	-41939	.82975	.869	-2.3704	1.5316
	22-25 yaş	-1.78030	.87120	.103	-3.8288	.2682

Tablo 4.3'teki post-hoc bulgularına göre, erteleme davranışına ait toplam puan ile genel erteleme ve zamanında yapma boyutlarında 22-25 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 18-21 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, görevi erteleme boyutunda 22-25 yaş ve 26-29 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 18-21 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.4: Erteleme Davranışının Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Tek çocuk	35	40.80	7.73	G.A.	322.58	3	107.53			
	2-3 kardeş	261	39.28	11.53	G.İ.	52543.73	460	114.23			
	4-5 kardeş	137	38.75	9.56	Toplam	52866.31	463		.94	.42	
	6 kardeş +	31	36.58	10.86							
	Total	464	39.06	10.69							
Genel Erteleme	Tek çocuk	35	17.40	3.62	G.A.	36.86	3	12.29			
	2-3 kardeş	261	16.85	5.07	G.İ.	10631.11	460	23.11			
	4-5 kardeş	137	16.94	4.22	Toplam	10667.97	463		.53	.66	
	6 kardeş +	31	17.90	5.99							
	Total	464	16.99	4.80							
Görevi Erteleme	Tek çocuk	35	10.43	3.33	G.A.	94.97	3	31.66			
	2-3 kardeş	261	9.43	3.85	G.İ.	5790.27	460	12.59			
	4-5 kardeş	137	10.03	3.12	Toplam	5885.24	463		2.51	.06	
	6 kardeş +	31	8.48	2.85							
	Total	464	9.62	3.57							
Zamanın da Yanma	Tek çocuk	35	12.97	3.61	G.A.	306.52	3	102.17			
	2-3 kardeş	261	13.00	4.78	G.İ.	9288.24	460	20.19	5.06	.002	2>4

4-5 kardeş	137	11.78	4.43	Toplam	9594.76	463
6 kardeş +	31	10.19	2.80			
Total	464	12.45	4.55			

Tablo 4.4’te, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının kardeş sayısına göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=.94$; $p=.42$) ile genel erteleme ($F_{(3,460)}=.53$; $p=.66$) ve görevi erteleme ($F_{(3,460)}=2.51$; $p=.06$) boyutlarında anlamlı farka ulaşamamıştır. Ancak zamanında yapma ($F_{(3,460)}=5.06$; $p=.002$) boyutunda kardeş sayısına göre anlamlı fark belirlenmiştir.

Tablo 4.5: Erteleme Davranışında Kardeş Sayısına Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Tek çocuk	2-3 kardeş	1.51648	1.92386	.860	-3.4441	6.4770
		4-5 kardeş	2.04818	2.02419	.743	-3.1711	7.2674
		6+ kardeş	4.21935	2.63596	.379	-2.5773	11.0160
	2-3 kardeş	Tek çocuk	-1.51648	1.92386	.860	-6.4770	3.4441
		4-5 kardeş	.53170	1.12757	.965	-2.3757	3.4391
		6+ kardeş	2.70288	2.03035	.543	-2.5323	7.9380
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-2.04818	2.02419	.743	-7.2674	3.1711
		2-3 kardeş	-.53170	1.12757	.965	-3.4391	2.3757
		6+ kardeş	2.17118	2.12567	.737	-3.3097	7.6521
	6+ kardeş	Tek çocuk	-4.21935	2.63596	.379	-11.0160	2.5773
		2-3 kardeş	-2.70288	2.03035	.543	-7.9380	2.5323
		4-5 kardeş	-2.17118	2.12567	.737	-7.6521	3.3097
Genel Erteleme	Tek çocuk	2-3 kardeş	.54559	.86537	.922	-1.6857	2.7769
		4-5 kardeş	.45839	.91050	.958	-1.8893	2.8061
		6+ kardeş	-.50323	1.18568	.974	-3.5604	2.5540
	2-3 kardeş	Tek çocuk	-.54559	.86537	.922	-2.7769	1.6857
		4-5 kardeş	-.08720	.50719	.998	-1.3950	1.2206
		6+ kardeş	-1.04882	.91327	.660	-3.4036	1.3060
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-.45839	.91050	.958	-2.8061	1.8893
		2-3 kardeş	.08720	.50719	.998	-1.2206	1.3950
		6+ kardeş	-.96162	.95615	.746	-3.4270	1.5037
	6+ kardeş	Tek çocuk	.50323	1.18568	.974	-2.5540	3.5604
		2-3 kardeş	1.04882	.91327	.660	-1.3060	3.4036
		4-5 kardeş	.96162	.95615	.746	-1.5037	3.4270
Görevi Erteleme	Tek çocuk	2-3 kardeş	.99562	.63865	.403	-.6511	2.6423
		4-5 kardeş	.39937	.67196	.934	-1.3332	2.1320
		6+ kardeş	1.94470	.87504	.119	-.3115	4.2009
	2-3 kardeş	Tek çocuk	-.99562	.63865	.403	-2.6423	.6511
		4-5 kardeş	-.59625	.37431	.384	-1.5614	.3689
		6+ kardeş	.94908	.67400	.495	-.7888	2.6870
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-.39937	.67196	.934	-2.1320	1.3332
		2-3 kardeş	.59625	.37431	.384	-.3689	1.5614
		6+ kardeş	1.54533	.70564	.128	-.2741	3.3648
	6+ kardeş	Tek çocuk	-1.94470	.87504	.119	-4.2009	.3115
		2-3 kardeş	-.94908	.67400	.495	-2.6870	.7888
		4-5 kardeş	-1.54533	.70564	.128	-3.3648	.2741
Zamanında Yapma	Tek çocuk	2-3 kardeş	-.02474	.80887	1.000	-2.1104	2.0609
		4-5 kardeş	1.19041	.85106	.501	-1.0040	3.3848
		6+ kardeş	2.77788	1.10827	.060	-.0797	5.6355
	2-3 kardeş	Tek çocuk	.02474	.80887	1.000	-2.0609	2.1104
		4-5 kardeş	1.21515	.47408	.052	-.0072	2.4375
		6+ kardeş	2.80262*	.85365	.006	.6015	5.0037
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-1.19041	.85106	.501	-3.3848	1.0040
		2-3 kardeş	-1.21515	.47408	.052	-2.4375	.0072

	6+ kardeş	1.58747	.89372	.286	-.7169	3.8919
6+ kardeş	Tek çocuk	-2.77788	1.10827	.060	-5.6355	.0797
	2-3 kardeş	-2.80262*	.85365	.006	-5.0037	-.6015
	4-5 kardeş	-1.58747	.89372	.286	-3.8919	.7169

Tablo 4.5'teki post-hoc bulgularına göre, erteleme davranışına ait zamanında yapma boyutunda 2-3 kardeşi olan üniversite öğrencileri 6'dan fazla kardeşi olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.6: Erteleme Davranışının Ebeveyn Tutumuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Demokratik	156	38.26	10.77	G.A.	1762.04	3	587.35			
	Otoriter	124	39.68	12.42	G.İ.	51104.27	460	111.10			
	Tutarsız	56	43.79	8.02	Toplam	52866.31	463		5.29	.001	3>1,4
	Aşırı Hoşg.	128	37.38	9.15							
	Total	464	39.06	10.69							
Genel Erteleme	Demokratik	156	16.33	4.25	G.A.	555.39	3	185.13			
	Otoriter	124	17.71	5.40	G.İ.	10112.57	460	21.98			
	Tutarsız	56	19.36	3.81	Toplam	10667.97	463		8.42	.000	3>1,4
	Aşırı Hoşg.	128	16.06	4.81							
	Total	464	16.99	4.80							
Görevi Erteleme	Demokratik	156	9.41	3.50	G.A.	53.91	3	17.97			
	Otoriter	124	9.45	3.72	G.İ.	5831.33	460	12.68			
	Tutarsız	56	10.50	2.90	Toplam	5885.24	463		1.42	.24	
	Aşırı Hoşg.	128	9.66	3.73							
	Total	464	9.62	3.57							
Zamanında Yapma	Demokratik	156	12.51	5.11	G.A.	204.23	3	68.08			
	Otoriter	124	12.52	5.00	G.İ.	9390.53	460	20.41	3.34	.02	3>4
	Tutarsız	56	13.93	3.71	Toplam	9594.76	463				

Aşırı Hoşg.	128	11.66	3.45
Total	464	12.45	4.55

Tablo 4.6’da, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının ebeveyn tutumuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=5.29$; $p=.001$) ile genel erteleme ($F_{(3,460)}=8.42$; $p=.000$) ve zamanında yapma ($F_{(3,460)}=3.34$; $p=.02$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır. Ancak görevi erteleme ($F_{(3,460)}=1.42$; $p=.24$) boyutunda ebeveyn tutumuna göre anlamlı fark belirlenememiştir.

Tablo 4.7: Erteleme Davranışında Ebeveyn Tutumuna Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Demokratik	Otoriter	-1.42101	1.26811	.677	-4.6908	1.8487
		Tutarsız	-5.52930*	1.64196	.005	-9.7630	-1.2956
		Aşırı Hoşg.	.88141	1.25702	.897	-2.3597	4.1226
	Otoriter	Demokratik	1.42101	1.26811	.677	-1.8487	4.6908
		Tutarsız	-4.10829	1.69700	.075	-8.4839	.2673
		Aşırı Hoşg.	2.30242	1.32811	.307	-1.1220	5.7269
	Tutarsız	Demokratik	5.52930*	1.64196	.005	1.2956	9.7630
		Otoriter	4.10829	1.69700	.075	-.2673	8.4839
		Aşırı Hoşg.	6.41071*	1.68873	.001	2.0564	10.7650
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	-.88141	1.25702	.897	-4.1226	2.3597
		Otoriter	-2.30242	1.32811	.307	-5.7269	1.1220
		Tutarsız	-6.41071*	1.68873	.001	-10.7650	-2.0564
Genel Erteleme	Demokratik	Otoriter	-1.37634	.56410	.071	-2.8309	.0782
		Tutarsız	-3.02381*	.73040	.000	-4.9071	-1.1405
		Aşırı Hoşg.	.27083	.55917	.963	-1.1710	1.7126
	Otoriter	Demokratik	1.37634	.56410	.071	-.0782	2.8309
		Tutarsız	-1.64747	.75489	.130	-3.5939	.2990
		Aşırı Hoşg.	1.64718*	.59079	.028	.1238	3.1705
	Tutarsız	Demokratik	3.02381*	.73040	.000	1.1405	4.9071
		Otoriter	1.64747	.75489	.130	-.2990	3.5939
		Aşırı Hoşg.	3.29464*	.75121	.000	1.3577	5.2316
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	-.27083	.55917	.963	-1.7126	1.1710
		Otoriter	-1.64718*	.59079	.028	-3.1705	-.1238
		Tutarsız	-3.29464*	.75121	.000	-5.2316	-1.3577
Görevi Erteleme	Demokratik	Otoriter	-.04136	.42836	1.000	-1.1459	1.0632
		Tutarsız	-1.08974	.55465	.203	-2.5199	.3404
		Aşırı Hoşg.	-.24599	.42462	.938	-1.3408	.8489
	Otoriter	Demokratik	.04136	.42836	1.000	-1.0632	1.1459
		Tutarsız	-1.04839	.57324	.261	-2.5265	.4297
		Aşırı Hoşg.	-.20464	.44863	.968	-1.3614	.9521
	Tutarsız	Demokratik	1.08974	.55465	.203	-.3404	2.5199
		Otoriter	1.04839	.57324	.261	-.4297	2.5265
		Aşırı Hoşg.	.84375	.57045	.451	-.6271	2.3146
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	.24599	.42462	.938	-.8489	1.3408
		Otoriter	.20464	.44863	.968	-.9521	1.3614
		Tutarsız	-.84375	.57045	.451	-2.3146	.6271
Zamanında Yapma	Demokratik	Otoriter	-.00331	.54359	1.000	-1.4049	1.3983
		Tutarsız	-1.41575	.70385	.185	-3.2306	.3991
		Aşırı Hoşg.	.85657	.53884	.386	-.5328	2.2459
	Otoriter	Demokratik	.00331	.54359	1.000	-1.3983	1.4049
		Tutarsız	-1.41244	.72744	.212	-3.2881	.4632
		Aşırı Hoşg.	.85988	.56931	.432	-.6081	2.3278
	Tutarsız	Demokratik	1.41575	.70385	.185	-.3991	3.2306
		Otoriter	1.41244	.72744	.212	-.4632	3.2881
		Aşırı Hoşg.	2.27232*	.72390	.010	.4058	4.1388
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	-.85657	.53884	.386	-2.2459	.5328
		Otoriter	-.85988	.56931	.432	-2.3278	.6081
		Tutarsız	-2.27232*	.72390	.010	-4.1388	-.4058

Tablo 4.7’deki post-hoc bulgularına göre, erteleme davranışına ait toplam puan ile genel erteleme boyutunda tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri demokratik ve aşırı hoşgörölü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, zamanında yapma boyutunda tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri aşırı hoşgörölü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.8: Erteleme Davranışının Algılanan Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Düşük	44	36.27	12.21	G.A.	378.31	2	189.16	1.66	.19	
	Orta	389	39.34	10.40	G.İ.	52488.00	461	113.86			
	Yüksek	31	39.48	11.71	Toplam	52866.31	463				
	Total	464	39.06	10.69							
Genel Erteleme	Düşük	44	16.55	4.91	G.A.	68.73	2	34.37	1.50	.23	
	Orta	389	17.14	4.75	G.İ.	10599.23	461	22.99			
	Yüksek	31	15.71	5.22	Toplam	10667.97	463				
	Total	464	16.99	4.80							
Görevi Erteleme	Düşük	44	9.45	4.26	G.A.	29.08	2	14.54	1.44	.32	
	Orta	389	9.57	3.42	G.İ.	5856.16	461	12.70			
	Yüksek	31	10.55	4.26	Toplam	5885.24	463				
	Total	464	9.62	3.57							
Zamanında Yapma	Düşük	44	10.27	4.00	G.A.	240.18	2	120.09	5.92	.003	2,3>1
	Orta	389	12.63	4.54	G.İ.	9354.58	461	20.29			
	Yüksek	31	13.23	4.78	Toplam	9594.76	463				
	Total	464	12.45	4.55							

Tablo 4.8’de, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının aile gelir durumuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(2,461)}=1.66$; $p=.19$) ile genel erteleme ($F_{(2,461)}=1.50$; $p=.23$) ve görevi erteleme ($F_{(2,461)}=1.44$; $p=.32$) boyutlarında anlamlı farka ulaşamamıştır. Ancak zamanında yapma ($F_{(2,461)}=5.92$; $p=.003$) boyutunda aile gelir durumuna göre anlamlı fark belirlenmiştir.

Tablo 4.9: Erteleme Davranışında Aile Gelir Durumuna Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Düşük	Orta	-3.06918	1.69716	.168	-7.0597	.9214
		Yüksek	-3.21114	2.50209	.405	-9.0943	2.6720
	Orta	Düşük	3.06918	1.69716	.168	-.9214	7.0597
		Yüksek	-.14197	1.99135	.997	-4.8243	4.5403
	Yüksek	Düşük	3.21114	2.50209	.405	-2.6720	9.0943
		Orta	.14197	1.99135	.997	-4.5403	4.8243
Genel Erteleme	Düşük	Orta	-.59850	.76266	.713	-2.3917	1.1947
		Yüksek	.83578	1.12437	.738	-1.8080	3.4795
	Orta	Düşük	.59850	.76266	.713	-1.1947	2.3917
		Yüksek	1.43428	.89486	.245	-.6698	3.5384
	Yüksek	Düşük	-.83578	1.12437	.738	-3.4795	1.8080
		Orta	-1.43428	.89486	.245	-3.5384	.6698
Görevi Erteleme	Düşük	Orta	-.11101	.56689	.979	-1.4439	1.2219
		Yüksek	-1.09384	.83576	.391	-3.0590	.8713
	Orta	Düşük	.11101	.56689	.979	-1.2219	1.4439
		Yüksek	-.98283	.66516	.303	-2.5468	.5812
	Yüksek	Düşük	1.09384	.83576	.391	-.8713	3.0590
		Orta	.98283	.66516	.303	-.5812	2.5468
Zamanında Yapma	Düşük	Orta	-2.35966*	.71648	.003	-4.0443	-.6750
		Yüksek	-2.95308*	1.05629	.015	-5.4368	-.4694
	Orta	Düşük	2.35966*	.71648	.003	.6750	4.0443
		Yüksek	-.59342	.84068	.760	-2.5701	1.3833
	Yüksek	Düşük	2.95308*	1.05629	.015	.4694	5.4368
		Orta	.59342	.84068	.760	-1.3833	2.5701

Tablo 4.9'daki post-hoc bulgularına göre, erteleme davranışına ait zamanında yapma boyutunda orta ve yüksek düzeyde aile geliri olan üniversite öğrencileri düşük

düzeyde geliri olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.10: Erteleme Davranışının Kendini Tanımlamaya Göre Karşılaştırılması

Boyut	Kendini Tanımlama	N	$\bar{x}$	ss	Sh _x	t Testi		
						sd	t	p
Toplam	İçe Dönük	260	39.48	10.63	.66	462	.95	.34
	Dışa Dönük	204	38.53	10.76	.75			
Genel Erteleme	İçe Dönük	260	17.28	5.10	.32	462	1.45	.15
	Dışa Dönük	204	16.63	4.37	.31			
Görevi Erteleme	İçe Dönük	260	9.65	3.57	.22	462	.17	.86
	Dışa Dönük	204	9.59	3.57	.25			
Zamanında Yapma	İçe Dönük	260	12.55	4.41	.27	462	.56	.57
	Dışa Dönük	204	12.31	4.74	.33			

Tablo 4.10’da, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının kendini tanımlama şekline göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($t_{462}=.95$; $p=.34$) ile genel erteleme ($t_{462}=1.45$; $p=.15$), görevi erteleme ($t_{462}=.17$; $p=.86$) ve zamanında yapma ($t_{462}=.56$; $p=.57$) boyutlarında anlamlı farka ulaşamamıştır.

Tablo 4.11: Erteleme Davranışının Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular						ANOVA Bulguları					
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Her zaman	32	36.59	10.77	G.A.	1978.72	3	659.572			
	Çoğunlukla	88	40.41	11.55	G.İ.	50887.59	460	110.625			
	Bazen	260	37.71	10.20	Toplam	52866.31	463		5.96	.001	4>1,3
	Hiçbir zam.	84	42.76	10.27							
	Total	464	39.06	10.69							
Genel Erteleme	Her zaman	32	15.34	5.49	G.A.	449.33	3	149.775			
	Çoğunlukla	88	16.50	4.77	G.İ.	10218.64	460	22.214			
	Bazen	260	16.73	4.69	Toplam	10667.97	463		6.74	.000	4>1,2,3
	Hiçbir zam.	84	18.95	4.38							
	Total	464	16.99	4.80							
Görevi Erteleme	Her zaman	32	9.50	4.22	G.A.	286.22	3	95.407			
	Çoğunlukla	88	10.09	4.09	G.İ.	5599.02	460	12.172			
	Bazen	260	9.02	3.33	Toplam	5885.24	463		7.84	.000	4>3
	Hiçbir zam.	84	11.05	2.95							
	Total	464	9.62	3.57							
Zamanında Yapma	Her zaman	32	11.75	4.10	G.A.	248.68	3	82.892			
	Çoğunlukla	88	13.82	5.18	G.İ.	9346.08	460	20.318			
	Bazen	260	11.97	4.28	Toplam	9594.76	463		4.08	.01	2>3
	Hiçbir zam.	84	12.76	4.58							
	Total	464	12.45	4.55							

Tablo 4.11’de, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığına göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=5.96$; $p=.001$) ile genel erteleme ($F_{(3,460)}=6.74$; $p=.000$), görevi erteleme ($F_{(3,460)}=7.84$; $p=.000$) ve zamanında yapma ($F_{(3,460)}=4.08$; $p=.01$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.12: Erteleme Davranışında Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Sıklığına Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Her zaman	Çoğunlukla	-3.81534	2.17121	.295	-9.4137	1.7830
		Bazen	-1.11779	1.97041	.942	-6.1984	3.9628
		Hiçbir zam.	-6.16815*	2.18495	.025	-11.8019	-.5344
	Çoğunlukla	Her zaman	3.81534	2.17121	.295	-1.7830	9.4137
		Bazen	2.69755	1.29715	.161	-.6471	6.0422
		Hiçbir zam.	-2.35281	1.60439	.459	-6.4897	1.7840
	Bazen	Her zaman	1.11779	1.97041	.942	-3.9628	6.1984
		Çoğunlukla	-2.69755	1.29715	.161	-6.0422	.6471
		Hiçbir zam.	-5.05037*	1.32002	.001	-8.4540	-1.6468
	Hiçbir zam.	Her zaman	6.16815*	2.18495	.025	.5344	11.8019
		Çoğunlukla	2.35281	1.60439	.459	-1.7840	6.4897
		Bazen	5.05037*	1.32002	.001	1.6468	8.4540
Genel Erteleme	Her zaman	Çoğunlukla	-1.15625	.97295	.635	-3.6650	1.3525
		Bazen	-1.38317	.88297	.399	-3.6599	.8935
		Hiçbir zam.	-3.60863*	.97911	.001	-6.1332	-1.0840
	Çoğunlukla	Her zaman	1.15625	.97295	.635	-1.3525	3.6650
		Bazen	-.22692	.58127	.980	-1.7257	1.2719
		Hiçbir zam.	-2.45238*	.71895	.004	-4.3062	-.5986
	Bazen	Her zaman	1.38317	.88297	.399	-.8935	3.6599
		Çoğunlukla	.22692	.58127	.980	-1.2719	1.7257
		Hiçbir zam.	-2.22546*	.59152	.001	-3.7507	-.7003
	Hiçbir zam.	Her zaman	3.60863*	.97911	.001	1.0840	6.1332
		Çoğunlukla	2.45238*	.71895	.004	.5986	4.3062
		Bazen	2.22546*	.59152	.001	.7003	3.7507
Görevi Erteleme	Her zaman	Çoğunlukla	-.59091	.72020	.845	-2.4479	1.2661
		Bazen	.48462	.65359	.880	-1.2006	2.1699
		Hiçbir zam.	-1.54762	.72476	.143	-3.4164	.3211
	Çoğunlukla	Her zaman	.59091	.72020	.845	-1.2661	2.4479
		Bazen	1.07552	.43027	.061	-.0339	2.1849
		Hiçbir zam.	-.95671	.53218	.276	-2.3289	.4155
	Bazen	Her zaman	-.48462	.65359	.880	-2.1699	1.2006
		Çoğunlukla	-1.07552	.43027	.061	-2.1849	.0339
		Hiçbir zam.	-2.03223*	.43785	.000	-3.1612	-.9032
	Hiçbir zam.	Her zaman	1.54762	.72476	.143	-.3211	3.4164
		Çoğunlukla	.95671	.53218	.276	-.4155	2.3289
		Bazen	2.03223*	.43785	.000	.9032	3.1612
Zamanında Yapma	Her zaman	Çoğunlukla	-2.06818	.93049	.119	-4.4674	.3310
		Bazen	-.21923	.84443	.994	-2.3966	1.9581
		Hiçbir zam.	-1.01190	.93638	.702	-3.4263	1.4025
	Çoğunlukla	Her zaman	2.06818	.93049	.119	-.3310	4.4674
		Bazen	1.84895*	.55590	.005	.4156	3.2823
		Hiçbir zam.	1.05628	.68757	.417	-.7166	2.8291
	Bazen	Her zaman	.21923	.84443	.994	-1.9581	2.3966
		Çoğunlukla	-1.84895*	.55590	.005	-3.2823	-.4156
		Hiçbir zam.	-.79267	.56570	.499	-2.2513	.6660
	Hiçbir zam.	Her zaman	1.01190	.93638	.702	-1.4025	3.4263
		Çoğunlukla	-1.05628	.68757	.417	-2.8291	.7166
		Bazen	.79267	.56570	.499	-.6660	2.2513

Tablo 4.12'deki post-hoc bulgularına göre, erteleme davranışına ait toplam puanda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere hiçbir zaman katılmayan üniversite öğrencileri her zaman ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, genel erteleme boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere hiçbir zaman katılmayan üniversite öğrencileri her zaman, çoğunlukla ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ek olarak, görevi erteleme boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere hiçbir zaman katılmayan üniversite öğrencileri bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Son olarak, zamanında yapma boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere çoğunlukla katılan üniversite öğrencileri bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

4.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkenine Dair Bulgular

Araştırmanın alt amaçları bağlamında, üniversite öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi demografik değişkenlere dayalı şekilde karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda, cinsiyet ve kendini tanımlama şekli bağımsız gruplar t testi; yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu, aile gelir durumu ile okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılma durumu ANOVA analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.13: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	Sh _x	t Testi		
						sd	t	p
Toplam	Kadın	324	44.35	9.48	.53	462	4.43	.000
	Erkek	140	39.94	10.58	.89			
İleriye Y. Kaygı	Kadın	324	26.64	5.26	.29	462	3.70	.000
	Erkek	140	24.51	6.59	.56			
Engelleyici Kaygı	Kadın	324	17.70	5.05	.28	462	4.49	.000
	Erkek	140	15.43	4.93	.42			

Tablo 4.13'te, üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin cinsiyete göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($t_{462}=4.43$; $p=.000$) ile ileriye yönelik kaygı ($t_{462}=3.70$; $p=.000$) ve engelleyici kaygı ($t_{462}=4.49$; $p=.000$) boyutlarında kadın üniversite öğrencilerinin erkek üniversite öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı belirlenmiştir.

Tablo 4.14: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninin Yaş Grubuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	18-21 yaş	287	42.38	10.26	G.A.	548.26	2	274.13	2.75	.07	
	22-25 yaş	144	43.50	9.53	G.İ.	45915.60	461	99.60			
	26-29 yaş	33	46.48	9.41	Toplam	46463.86	463				
	Total	464	43.02	10.02							
İleriye Y. Kaygı	18-21 yaş	287	25.56	5.69	G.A.	309.77	2	154.89	4.73	.01	3>1
	22-25 yaş	144	26.25	5.94	G.İ.	15106.23	461	32.77			
	26-29 yaş	33	28.73	5.01	Toplam	15416.00	463				
	Total	464	26.00	5.77							
Engelleyici Kaygı	18-21 yaş	287	16.82	5.42	G.A.	37.59	2	18.79	.72	.49	
	22-25 yaş	144	17.25	4.57	G.İ.	12082.27	461	26.21			
	26-29 yaş	33	17.76	4.64	Toplam	12119.86	463				
	Total	464	17.02	5.12							

Tablo 4.14'te, üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin yaş grubuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(2,461)}=2.75$; $p=.07$) ile engelleyici kaygı ($F_{(2,461)}=4.73$; $p=.01$) boyutunda anlamlı fark bulunamamıştır. Ancak ileriye yönelik kaygı ($F_{(2,461)}=.72$; $p=.49$) boyutunda yaş grubuna göre anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.15: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninde Yaş Grubuna Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	18-21 yaş	22-25 yaş	-1.12369	1.01917	.513	-3.5201	1.2727
		26-29 yaş	-4.10854	1.83445	.066	-8.4219	.2048
	22-25 yaş	18-21 yaş	1.12369	1.01917	.513	-1.2727	3.5201
		26-29 yaş	-2.98485	1.92610	.269	-7.5137	1.5440
	26-29 yaş	18-21 yaş	4.10854	1.83445	.066	-.2048	8.4219
		22-25 yaş	2.98485	1.92610	.269	-1.5440	7.5137
İleriye Yönelik Kaygı	18-21 yaş	22-25 yaş	-.68902	.58458	.467	-2.0636	.6855
		26-29 yaş	-3.16630*	1.05222	.008	-5.6404	-.6922
	22-25 yaş	18-21 yaş	.68902	.58458	.467	-.6855	2.0636
		26-29 yaş	-2.47727	1.10478	.065	-5.0750	.1204
	26-29 yaş	18-21 yaş	3.16630*	1.05222	.008	.6922	5.6404
		22-25 yaş	2.47727	1.10478	.065	-.1204	5.0750
Engelleyici Kaygı	18-21 yaş	22-25 yaş	-.43467	.52281	.684	-1.6639	.7946
		26-29 yaş	-.94224	.94102	.576	-3.1549	1.2704
	22-25 yaş	18-21 yaş	.43467	.52281	.684	-.7946	1.6639
		26-29 yaş	-.50758	.98803	.865	-2.8307	1.8156
	26-29 yaş	18-21 yaş	.94224	.94102	.576	-1.2704	3.1549
		22-25 yaş	.50758	.98803	.865	-1.8156	2.8307

Tablo 4.15'teki post-hoc bulgularına göre, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait ileriye yönelik kaygı boyutunda 26-29 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 18-21 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.16: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Tek çocuk	35	43.17	8.17	G.A.	2781.32	3	927.11			
	2-3 kardeş	261	42.03	10.64	G.İ.	43682.55	460	94.96			
	4-5 kardeş	137	42.82	8.51	Toplam	46463.86	463		9.76	.000	4>1,2,3
	6 kardeş +	31	52.03	8.38							
	Total	464	43.02	10.02							
İleriye Y. Kaygı	Tek çocuk	35	25.74	4.95	G.A.	1029.34	3	343.11			
	2-3 kardeş	261	25.50	5.86	G.İ.	14386.66	460	31.28			
	4-5 kardeş	137	25.76	5.37	Toplam	15416.00	463		10.97	.000	4>1,2,3
	6 kardeş +	31	31.55	4.78							
	Total	464	26.00	5.77							
Engelleyici Kaygı	Tek çocuk	35	17.43	4.02	G.A.	442.05	3	147.35			
	2-3 kardeş	261	16.52	5.63	G.İ.	11677.81	460	25.39			
	4-5 kardeş	137	17.07	4.21	Toplam	12119.86	463		5.80	.001	4>2,3
	6 kardeş +	31	20.48	3.98							
	Total	464	17.02	5.12							

Tablo 4.16’da, üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin kardeş sayısına göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=9.76$; $p=.000$) ile ileriye yönelik kaygı ($F_{(3,460)}=10.97$; $p=.000$) ve engelleyici kaygı ($F_{(3,460)}=5.80$; $p=.001$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.17: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Kardeş Sayısına Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Tek çocuk	2-3 kardeş	1.14461	1.75415	.915	-3.3784	5.6676
		4-5 kardeş	.34661	1.84563	.998	-4.4123	5.1055
		6+ kardeş	-8.86083*	2.40343	.001	-15.0580	-2.6637
	2-3 kardeş	Tek çocuk	-1.14461	1.75415	.915	-5.6676	3.3784
		4-5 kardeş	-.79800	1.02810	.865	-3.4489	1.8529
		6+ kardeş	-10.00544*	1.85125	.000	-14.7788	-5.2321
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-.34661	1.84563	.998	-5.1055	4.4123
		2-3 kardeş	.79800	1.02810	.865	-1.8529	3.4489
		6+ kardeş	-9.20744*	1.93816	.000	-14.2049	-4.2100
	6+ kardeş	Tek çocuk	8.86083*	2.40343	.001	2.6637	15.0580
		2-3 kardeş	10.00544*	1.85125	.000	5.2321	14.7788
		4-5 kardeş	9.20744*	1.93816	.000	4.2100	14.2049
İleriye Y. Kaygı	Tek çocuk	2-3 kardeş	.24094	1.00668	.995	-2.3547	2.8366
		4-5 kardeş	-.01627	1.05918	1.000	-2.7473	2.7148
		6+ kardeş	-5.80553*	1.37930	.000	-9.3620	-2.2491
	2-3 kardeş	Tek çocuk	-.24094	1.00668	.995	-2.8366	2.3547
		4-5 kardeş	-.25721	.59001	.972	-1.7785	1.2641
		6+ kardeş	-6.04647*	1.06241	.000	-8.7858	-3.3071
	4-5 kardeş	Tek çocuk	.01627	1.05918	1.000	-2.7148	2.7473
		2-3 kardeş	.25721	.59001	.972	-1.2641	1.7785
		6+ kardeş	-5.78926*	1.11228	.000	-8.6572	-2.9213
	6+ kardeş	Tek çocuk	5.80553*	1.37930	.000	2.2491	9.3620
		2-3 kardeş	6.04647*	1.06241	.000	3.3071	8.7858
		4-5 kardeş	5.78926*	1.11228	.000	2.9213	8.6572
Engelleyici Kaygı	Tek çocuk	2-3 kardeş	.90367	.90697	.752	-1.4349	3.2422
		4-5 kardeş	.36288	.95427	.981	-2.0977	2.8234
		6+ kardeş	-3.05530	1.24268	.068	-6.2595	.1489
	2-3 kardeş	Tek çocuk	-.90367	.90697	.752	-3.2422	1.4349
		4-5 kardeş	-.54079	.53157	.739	-1.9114	.8298
		6+ kardeş	-3.95897*	.95718	.000	-6.4270	-1.4909
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-.36288	.95427	.981	-2.8234	2.0977
		2-3 kardeş	.54079	.53157	.739	-.8298	1.9114
		6+ kardeş	-3.41818*	1.00211	.004	-6.0021	-.8343
	6+ kardeş	Tek çocuk	3.05530	1.24268	.068	-.1489	6.2595
		2-3 kardeş	3.95897*	.95718	.000	1.4909	6.4270
		4-5 kardeş	3.41818*	1.00211	.004	.8343	6.0021

Tablo 4.17'deki post-hoc bulgularına göre, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait toplam puan ile ileriye yönelik kaygı boyutunda 6'dan fazla kardeşi olan üniversite öğrencileri diğer üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, engelleyici kaygı boyutunda 6'dan fazla kardeşi olan üniversite öğrencileri 2-3 ve 4-5 kardeşi olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.18: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Ebeveyn Tutumuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular						ANOVA Bulguları					
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Demokratik	156	41.87	11.06	G.A.	2415.64	3	805.21			
	Otoriter	124	46.42	8.52	G.İ.	44048.22	460	95.76			
	Tutarsız	56	44.07	8.86	Toplam	46463.86	463		8.41	.000	2>1,4
	Aşırı Hoşg.	128	40.66	9.66							
	Total	464	43.02	10.02							
İleriye Y. Kaygı	Demokratik	156	24.90	6.35	G.A.	931.23	3	310.41			
	Otoriter	124	28.23	4.50	G.İ.	14484.77	460	31.49			
	Tutarsız	56	26.36	5.51	Toplam	15416.00	463		9.86	.000	2>1,4
	Aşırı Hoşg.	128	25.03	5.67							
	Total	464	26.00	5.77							
Engelleyici Kaygı	Demokratik	156	16.97	5.18	G.A.	447.18	3	149.06			
	Otoriter	124	18.19	5.06	G.İ.	11672.68	460	25.38			
	Tutarsız	56	17.71	4.04	Toplam	12119.86	463		5.87	.001	2,3>4
	Aşırı Hoşg.	128	15.63	5.22							
	Total	464	17.02	5.12							

Tablo 4.18'de, üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin ebeveyn tutumuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=8.41$; $p=.000$) ile ileriye yönelik kaygı ($F_{(3,460)}=9.86$; $p=.000$) ve engelleyici kaygı ($F_{(3,460)}=5.87$; $p=.001$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.19: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Ebveyin Tutumuma Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Demokratik	Otoriter	-4.54756*	1.17731	.001	-7.5832	-1.5119
		Tutarsız	-2.19963	1.52439	.473	-6.1302	1.7309
		Aşırı Hoşg.	1.21554	1.16702	.725	-1.7935	4.2246
	Otoriter	Demokratik	4.54756*	1.17731	.001	1.5119	7.5832
		Tutarsız	2.34793	1.57549	.444	-1.7144	6.4103
		Aşırı Hoşg.	5.76310*	1.23302	.000	2.5838	8.9424
	Tutarsız	Demokratik	2.19963	1.52439	.473	-1.7309	6.1302
		Otoriter	-2.34793	1.57549	.444	-6.4103	1.7144
		Aşırı Hoşg.	3.41518	1.56782	.131	-.6274	7.4577
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	-1.21554	1.16702	.725	-4.2246	1.7935
		Otoriter	-5.76310*	1.23302	.000	-8.9424	-2.5838
		Tutarsız	-3.41518	1.56782	.131	-7.4577	.6274
İleriye Y. Kaygı	Demokratik	Otoriter	-3.32837*	.67512	.000	-5.0691	-1.5876
		Tutarsız	-1.45971	.87416	.341	-3.7137	.7943
		Aşırı Hoşg.	-.13381	.66922	.997	-1.8594	1.5917
	Otoriter	Demokratik	3.32837*	.67512	.000	1.5876	5.0691
		Tutarsız	1.86866	.90346	.165	-.4609	4.1982
		Aşırı Hoşg.	3.19456*	.70707	.000	1.3714	5.0177
	Tutarsız	Demokratik	1.45971	.87416	.341	-.7943	3.7137
		Otoriter	-1.86866	.90346	.165	-4.1982	.4609
		Aşırı Hoşg.	1.32589	.89906	.454	-.9923	3.6441
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	.13381	.66922	.997	-1.5917	1.8594
		Otoriter	-3.19456*	.70707	.000	-5.0177	-1.3714
		Tutarsız	-1.32589	.89906	.454	-3.6441	.9923
Engelleyici Kaygı	Demokratik	Otoriter	-1.21919	.60606	.185	-2.7819	.3435
		Tutarsız	-.73993	.78473	.782	-2.7633	1.2834
		Aşırı Hoşg.	1.34936	.60076	.113	-.1997	2.8984
	Otoriter	Demokratik	1.21919	.60606	.185	-.3435	2.7819
		Tutarsız	.47926	.81103	.935	-1.6119	2.5705
		Aşırı Hoşg.	2.56855*	.63473	.000	.9319	4.2052
	Tutarsız	Demokratik	.73993	.78473	.782	-1.2834	2.7633
		Otoriter	-.47926	.81103	.935	-2.5705	1.6119
		Aşırı Hoşg.	2.08929*	.80708	.049	.0083	4.1703
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	-1.34936	.60076	.113	-2.8984	.1997
		Otoriter	-2.56855*	.63473	.000	-4.2052	-.9319
		Tutarsız	-2.08929*	.80708	.049	-4.1703	-.0083

Tablo 4.19'daki post-hoc bulgularına göre, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait toplam puan ile ileriye yönelik kaygı boyutunda otoriter ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri demokratik ve aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, engelleyici kaygı boyutunda 6'dan fazla kardeşi otoriter ve tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.20: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninin Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Düşük	44	41.09	11.61	G.A.	263.29	2	131.64	1.31	.27	
	Orta	389	43.34	9.28	G.İ.	46200.57	461	100.22			
	Yüksek	31	41.65	15.29	Toplam	46463.86	463				
	Total	464	43.02	10.02							
İleriye Y. Kaygı	Düşük	44	26.27	6.92	G.A.	39.54	2	19.77	.59	.55	
	Orta	389	26.05	5.30	G.İ.	15376.46	461	33.35			
	Yüksek	31	24.94	9.02	Toplam	15416.00	463				
	Total	464	26.00	5.77							
Engelleyici Kaygı	Düşük	44	14.82	5.83	G.A.	244.75	2	122.38	4.75	.01	2>1
	Orta	389	17.29	4.85	G.İ.	11875.11	461	25.76			
	Yüksek	31	16.71	6.55	Toplam	12119.86	463				
	Total	464	17.02	5.12							

Tablo 4.20'de, üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin aile gelir durumuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(2,461)}=1.31$; $p=.27$) ile ileriye yönelik kaygı ($F_{(2,461)}=.59$; $p=.55$) boyutunda anlamlı

fark bulunamamıştır. Ancak engelleyici kaygı ($F_{(2,461)}=4.75$; $p=.01$) boyutunda aile gelir durumuna göre anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.21: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninde Aile Gelir Durumuna Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Düşük	Orta	-2.25356	1.59227	.334	-5.9975	1.4903
		Yüksek	-.55425	2.34745	.970	-6.0738	4.9653
	Orta	Düşük	2.25356	1.59227	.334	-1.4903	5.9975
		Yüksek	1.69931	1.86828	.635	-2.6936	6.0922
	Yüksek	Düşük	.55425	2.34745	.970	-4.9653	6.0738
		Orta	-1.69931	1.86828	.635	-6.0922	2.6936
İleriye Yönelik Kaygı	Düşük	Orta	.21874	.91859	.969	-1.9411	2.3786
		Yüksek	1.33724	1.35426	.585	-1.8470	4.5215
	Orta	Düşük	-.21874	.91859	.969	-2.3786	1.9411
		Yüksek	1.11850	1.07782	.553	-1.4158	3.6528
	Yüksek	Düşük	-1.33724	1.35426	.585	-4.5215	1.8470
		Orta	-1.11850	1.07782	.553	-3.6528	1.4158
Engelleyici Kaygı	Düşük	Orta	-2.47231*	.80726	.007	-4.3704	-.5742
		Yüksek	-1.89150	1.19012	.251	-4.6898	.9068
	Orta	Düşük	2.47231*	.80726	.007	.5742	4.3704
		Yüksek	.58081	.94719	.813	-1.6463	2.8079
	Yüksek	Düşük	1.89150	1.19012	.251	-.9068	4.6898
		Orta	-.58081	.94719	.813	-2.8079	1.6463

Tablo 4.21'deki post-hoc bulgularına göre, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait engelleyici kaygı boyutunda orta düzeyde aile gelirine sahip üniversite öğrencileri düşük düzeyde aile gelir durumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.22: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkeninin Kendini Tanımlama Şekline Göre Karşılaştırılması

Boyut	Kendini Tanımlama	N	$\bar{x}$	ss	Sh _x	t Testi		
						sd	t	p
Toplam	İçe Dönük	260	42.66	9.87	.61	462	-.86	.39
	Dışa Dönük	204	43.47	10.21	.71			
İleriye Y. Kaygı	İçe Dönük	260	26.06	5.48	.34	462	.26	.80
	Dışa Dönük	204	25.92	6.13	.43			
Engelleyici Kaygı	İçe Dönük	260	16.60	5.40	.34	462	-1.99	.04
	Dışa Dönük	204	17.55	4.69	.33			

Tablo 4.22’de, üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin kendini tanımlama şekline göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($t_{462}=-.86$; $p=.39$) ile ileriye yönelik kaygı ($t_{462}=.26$; $p=.80$) boyutunda anlamlı fark bulunamamıştır. Ancak engelleyici kaygı ($t_{462}=-1.99$; $p=.04$) boyutunda kendini dışa dönük olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin kendini içe dönük olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı belirlenmiştir.

Tablo 4.23: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Okuldaki Kültürel ve Sosyal Etkinliklere Katılma Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Her zaman	32	40.97	12.58	G.A.	1117.44	3	372.481			
	Çoğunlukla	88	45.55	10.48	G.İ.	45346.42	460	98.579			
	Bazen	260	41.99	9.42	Toplam	46463.86	463		3.78	.01	2>3
	Hiçbir zam.	84	44.33	9.75							
	Total	464	43.02	10.02							
İleriye Y. Kaygı	Her zaman	32	23.66	7.54	G.A.	354.18	3	118.059			
	Çoğunlukla	88	27.23	6.19	G.İ.	15061.82	460	32.743			
	Bazen	260	25.70	5.22	Toplam	15416.00	463		3.61	.01	2>1
	Hiçbir zam.	84	26.52	5.92							
	Total	464	26.00	5.77							
Engelleyici Kaygı	Her zaman	32	17.31	5.56	G.A.	344.01	3	114.668			
	Çoğunlukla	88	18.32	4.97	G.İ.	11775.86	460	25.600			
	Bazen	260	16.28	5.11	Toplam	12119.86	463		4.48	.04	2>3
	Hiçbir zam.	84	17.81	4.79							
	Total	464	17.02	5.12							

Tablo 4.23'te, üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=3.78$; $p=.01$) ile ileriye yönelik kaygı ($F_{(3,460)}=3.61$; $p=.01$) ve engelleyici kaygı ($F_{(3,460)}=4.48$; $p=.04$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.24: Belirsizliğe Tahammülsüzlüğün Okuldaki Kültürel ve Sosyal Etkinliklere Katılma Sıklığına Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Her zaman	Çoğunlukla	-4.57670	2.04959	.116	-9.8615	.7081
		Bazen	-1.01971	1.86004	.947	-5.8157	3.7763
		Hiçbir zam.	-3.36458	2.06256	.362	-8.6828	1.9536
	Çoğunlukla	Her zaman	4.57670	2.04959	.116	-.7081	9.8615
		Bazen	3.55699*	1.22449	.020	.3997	6.7143
		Hiçbir zam.	1.21212	1.51452	.854	-2.6930	5.1172
	Bazen	Her zaman	1.01971	1.86004	.947	-3.7763	5.8157
		Çoğunlukla	-3.55699*	1.22449	.020	-6.7143	-.3997
		Hiçbir zam.	-2.34487	1.24608	.237	-5.5578	.8681
	Hiçbir zam.	Her zaman	3.36458	2.06256	.362	-1.9536	8.6828
		Çoğunlukla	-1.21212	1.51452	.854	-5.1172	2.6930
		Bazen	2.34487	1.24608	.237	-.8681	5.5578
İleriye Y. Kaygı	Her zaman	Çoğunlukla	-3.57102*	1.18123	.014	-6.6168	-.5253
		Bazen	-2.04760	1.07199	.225	-4.8117	.7165
		Hiçbir zam.	-2.86756	1.18871	.076	-5.9326	.1975
	Çoğunlukla	Her zaman	3.57102*	1.18123	.014	.5253	6.6168
		Bazen	1.52343	.70570	.136	-.2962	3.3430
		Hiçbir zam.	.70346	.87286	.852	-1.5472	2.9541
	Bazen	Her zaman	2.04760	1.07199	.225	-.7165	4.8117
		Çoğunlukla	-1.52343	.70570	.136	-3.3430	.2962
		Hiçbir zam.	-.81996	.71815	.664	-2.6717	1.0317
	Hiçbir zam.	Her zaman	2.86756	1.18871	.076	-.1975	5.9326
		Çoğunlukla	-.70346	.87286	.852	-2.9541	1.5472
		Bazen	.81996	.71815	.664	-1.0317	2.6717
Engelleyici Kaygı	Her zaman	Çoğunlukla	-1.00568	1.04446	.771	-3.6988	1.6874
		Bazen	1.02788	.94787	.699	-1.4161	3.4719
		Hiçbir zam.	-.49702	1.05107	.965	-3.2072	2.2131
	Çoğunlukla	Her zaman	1.00568	1.04446	.771	-1.6874	3.6988
		Bazen	2.03357*	.62399	.007	.4246	3.6425
		Hiçbir zam.	.50866	.77179	.912	-1.4814	2.4987
	Bazen	Her zaman	-1.02788	.94787	.699	-3.4719	1.4161
		Çoğunlukla	-2.03357*	.62399	.007	-3.6425	-.4246
		Hiçbir zam.	-1.52491	.63499	.078	-3.1622	.1124
	Hiçbir zam.	Her zaman	.49702	1.05107	.965	-2.2131	3.2072
		Çoğunlukla	-.50866	.77179	.912	-2.4987	1.4814
		Bazen	1.52491	.63499	.078	-.1124	3.1622

Tablo 4.24'teki post-hoc bulgularına göre, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait toplam puan ile ileriye yönelik kaygı boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere çoğunlukla katılan üniversite öğrencileri bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, engelleyici kaygı boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere çoğunlukla katılan üniversite öğrencileri her zaman katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

4.3. Umut Değişkenine Dair Bulgular

Araştırmanın alt amaçları bağlamında, üniversite öğrencilerinin umut düzeyi demografik değişkenlere dayalı şekilde karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda, cinsiyet ve kendini tanımlama şekli bağımsız gruplar t testi; yaş grubu, kardeş sayısı, ebeveyn tutumu, aile gelir durumu ile okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılma durumu ANOVA analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.25: Umut Değişkeninin Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	ss	Sh _x	t Testi		
						sd	t	p
Toplam	Kadın	324	31.44	9.11	.51	462	1.89	.06
	Erkek	140	29.66	9.83	.83			
Eyleyici Düşünce	Kadın	324	16.95	4.81	.27	462	1.64	.10
	Erkek	140	16.14	5.03	.42			
Hedefe Ulaş. Yollar	Kadın	324	14.49	5.16	.29	462	1.85	.07
	Erkek	140	13.51	5.41	.46			

Tablo 4.25'te, üniversite öğrencilerinde umut düzeyinin cinsiyete göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($t_{462}=1.89$; $p=.06$) ile eyleyici düşünce ($t_{462}=1.64$; $p=.10$) ve hedefe ulaştıracak yollar ($t_{462}=1.85$; $p=.07$) boyutlarında anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 4.26: Umut Değişkeninin Yaş Grubuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	18-21 yaş	287	31.03	9.44	G.A.	2032.05	2	1016.02	12.16	.000	3>1,2
	22-25 yaş	144	29.08	8.50	G.İ.	38527.78	461	83.57			
	26-29 yaş	33	37.76	9.21	Toplam	40559.83	463				
	Total	464	30.91	9.36							
Eyleyici Düşünce	18-21 yaş	287	17.12	4.90	G.A.	454.43	2	227.21	9.90	.000	1,3>2
	22-25 yaş	144	15.39	4.68	G.İ.	10585.71	461	22.96			
	26-29 yaş	33	18.88	4.27	Toplam	11040.14	463				
	Total	464	16.71	4.88							
Hedefe Ulaş. Yollar	18-21 yaş	287	13.91	5.44	G.A.	782.87	2	391.43	15.04	.000	3>1,2
	22-25 yaş	144	13.69	4.35	G.İ.	11994.89	461	26.02			
	26-29 yaş	33	18.88	5.04	Toplam	12777.76	463				
	Total	464	14.20	5.25							

Tablo 4.26’da, üniversite öğrencilerinde umut düzeyinin yaş grubuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(2,461)}=12.16$; $p=.000$) ile eyleyici düşünce ($F_{(2,461)}=9.90$; $p=.000$) ve hedefe ulaştıracak yollar ($F_{(2,461)}=15.04$; $p=.000$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.27: Umut Değişkeninde Yaş Grubuna Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	18-21 yaş	22-25 yaş	1.94803	.93358	.094	-.2471	4.1432
		26-29 yaş	-6.72622*	1.68040	.000	-10.6774	-2.7751
	22-25 yaş	18-21 yaş	-1.94803	.93358	.094	-4.1432	.2471
		26-29 yaş	-8.67424*	1.76435	.000	-12.8228	-4.5257
	26-29 yaş	18-21 yaş	6.72622*	1.68040	.000	2.7751	10.6774
		22-25 yaş	8.67424*	1.76435	.000	4.5257	12.8228
Eyleyici Düşünce	18-21 yaş	22-25 yaş	1.72958*	.48936	.001	.5789	2.8802
		26-29 yaş	-1.76032	.88082	.114	-3.8314	.3108
	22-25 yaş	18-21 yaş	-1.72958*	.48936	.001	-2.8802	-.5789
		26-29 yaş	-3.48990*	.92482	.001	-5.6644	-1.3154
	26-29 yaş	18-21 yaş	1.76032	.88082	.114	-.3108	3.8314
		22-25 yaş	3.48990*	.92482	.001	1.3154	5.6644
Hedefe Ulaştıracak Yollar	18-21 yaş	22-25 yaş	.21845	.52091	.908	-1.0064	1.4433
		26-29 yaş	-4.96590*	.93762	.000	-7.1705	-2.7613
	22-25 yaş	18-21 yaş	-.21845	.52091	.908	-1.4433	1.0064
		26-29 yaş	-5.18434*	.98446	.000	-7.4991	-2.8696
	26-29 yaş	18-21 yaş	4.96590*	.93762	.000	2.7613	7.1705
		22-25 yaş	5.18434*	.98446	.000	2.8696	7.4991

Tablo 4.27'deki post-hoc bulgularına göre, umut düzeyine ait toplam puan ile hedefe ulaştıracak yollar boyutunda 26-29 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 18-21 yaş ve 22-25 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, eyleyici düşünce boyutunda 18-21 yaş ve 26-29 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 22-25 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.28: Umut Değişkeninin Kardeş Sayısına Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Tek çocuk	35	30.71	5.84	G.A.	2616.35	3	872.12			
	2-3 kardeş	261	32.04	9.59	G.İ.	37943.48	460	82.49			
	4-5 kardeş	137	27.64	8.37	Toplam	40559.83	463		10.57	.000	2,4>3
	6 kardeş +	31	36.03	10.54							
	Total	464	30.91	9.36							
Eyleyici Düşünce	Tek çocuk	35	16.40	2.57	G.A.	524.78	3	174.93			
	2-3 kardeş	261	17.28	4.94	G.İ.	10515.36	460	22.86			
	4-5 kardeş	137	15.23	4.82	Toplam	11040.14	463		7.65	.000	2,4>3
	6 kardeş +	31	18.81	5.11							
	Total	464	16.71	4.88							
Hedefe Ulaş. Yollar	Tek çocuk	35	14.31	4.13	G.A.	806.41	3	268.80			
	2-3 kardeş	261	14.76	5.36	G.İ.	11971.34	460	26.02			
	4-5 kardeş	137	12.41	4.49	Toplam	12777.76	463		10.33	.000	2,4>3
	6 kardeş +	31	17.23	6.27							
	Total	464	14.20	5.25							

Tablo 4.28’de, üniversite öğrencilerinde umut düzeyinin kardeş sayısına göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=10.57$; $p=.000$) ile eyleyici düşünce ($F_{(3,460)}=7.65$; $p=.000$) ve hedefe ulaştıracak yollar ($F_{(3,460)}=10.33$; $p=.000$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.29: Umut Değişkeninin Kardeş Sayısına Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Tek çocuk	2-3 kardeş	-1.32403	1.63486	.850	-5.5394	2.8914
		4-5 kardeş	3.07925	1.72012	.279	-1.3560	7.5145
		6+ kardeş	-5.31797	2.23999	.084	-11.0937	.4577
	2-3 kardeş	Tek çocuk	1.32403	1.63486	.850	-2.8914	5.5394
		4-5 kardeş	4.40328*	.95819	.000	1.9326	6.8739
		6+ kardeş	-3.99394	1.72536	.096	-8.4427	.4548
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-3.07925	1.72012	.279	-7.5145	1.3560
		2-3 kardeş	-4.40328*	.95819	.000	-6.8739	-1.9326
		6+ kardeş	-8.39722*	1.80636	.000	-13.0548	-3.7396
	6+ kardeş	Tek çocuk	5.31797	2.23999	.084	-.4577	11.0937
		2-3 kardeş	3.99394	1.72536	.096	-.4548	8.4427
		4-5 kardeş	8.39722*	1.80636	.000	3.7396	13.0548
Eyleyici Düşünce	Tek çocuk	2-3 kardeş	-.87586	.86065	.739	-3.0950	1.3433
		4-5 kardeş	1.17372	.90553	.566	-1.1611	3.5086
		6+ kardeş	-2.40645	1.17921	.175	-5.4470	.6341
	2-3 kardeş	Tek çocuk	.87586	.86065	.739	-1.3433	3.0950
		4-5 kardeş	2.04958*	.50442	.000	.7490	3.3502
		6+ kardeş	-1.53059	.90829	.333	-3.8726	.8114
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-1.17372	.90553	.566	-3.5086	1.1611
		2-3 kardeş	-2.04958*	.50442	.000	-3.3502	-.7490
		6+ kardeş	-3.58017*	.95093	.001	-6.0321	-1.1283
	6+ kardeş	Tek çocuk	2.40645	1.17921	.175	-.6341	5.4470
		2-3 kardeş	1.53059	.90829	.333	-.8114	3.8726
		4-5 kardeş	3.58017*	.95093	.001	1.1283	6.0321
Hedefe Ulaş. Yollar	Tek çocuk	2-3 kardeş	-.44817	.91830	.962	-2.8160	1.9196
		4-5 kardeş	1.90553	.96619	.200	-.5857	4.3968
		6+ kardeş	-2.91152	1.25820	.096	-6.1557	.3327
	2-3 kardeş	Tek çocuk	.44817	.91830	.962	-1.9196	2.8160
		4-5 kardeş	2.35369*	.53821	.000	.9659	3.7414
		6+ kardeş	-2.46335	.96913	.055	-4.9622	.0355
	4-5 kardeş	Tek çocuk	-1.90553	.96619	.200	-4.3968	.5857
		2-3 kardeş	-2.35369*	.53821	.000	-3.7414	-.9659
		6+ kardeş	-4.81705*	1.01463	.000	-7.4332	-2.2009
	6+ kardeş	Tek çocuk	2.91152	1.25820	.096	-.3327	6.1557
		2-3 kardeş	2.46335	.96913	.055	-.0355	4.9622
		4-5 kardeş	4.81705*	1.01463	.000	2.2009	7.4332

Tablo 4.29'daki post-hoc bulgularına göre, umut düzeyine ait toplam puan ile eyleyici düşünce ve hedefe ulaştırarak yollar boyutlarında 2-3 kardeş ile 6'dan fazla kardeşi olan üniversite öğrencileri 3-4 kardeşi olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.30: Umut Değişkeninin Ebeveyn Tutumuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Demokratik	156	29.95	10.08	G.A.	1883.10	3	627.70			
	Otoriter	124	30.71	8.00	G.İ.	38676.73	460	84.08			
	Tutarsız	56	27.43	8.06	Toplam	40559.83	463		7.47	.000	4>1,2,3
	Aşırı Hoşg.	128	33.78	9.51							
	Total	464	30.91	9.36							
Eyleyici Düşünce	Demokratik	156	16.00	5.35	G.A.	672.32	3	224.11			
	Otoriter	124	17.35	4.13	G.İ.	10367.82	460	22.54			
	Tutarsız	56	14.29	4.69	Toplam	11040.14	463		9.94	.000	4>1,3 2>3
	Aşırı Hoşg.	128	18.00	4.54							
	Total	464	16.71	4.88							
Hedefe Ulaş. Yollar	Demokratik	156	13.95	5.37	G.A.	481.05	3	160.35			
	Otoriter	124	13.35	4.89	G.İ.	12296.71	460	26.73			
	Tutarsız	56	13.14	4.14	Toplam	12777.76	463		6.00	.001	4>1,2,3
	Aşırı Hoşg.	128	15.78	5.57							
	Total	464	14.20	5.25							

Tablo 4.30'da, üniversite öğrencilerinde umut düzeyinin ebeveyn tutumuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=7.47$; $p=.000$) ile eyleyici düşünce ($F_{(3,460)}=9.94$; $p=.000$) ve hedefe ulaştırarak yollar ($F_{(3,460)}=6.00$; $p=.001$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.31: Umut Değişkeninin Ebeveyn Tutumuna Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Demokratik	Otoriter	-.76096	1.10319	.901	-3.6055	2.0836
		Tutarsız	2.52015	1.42843	.292	-1.1630	6.2033
		Aşırı Hoşg.	-3.83253*	1.09355	.003	-6.6522	-1.0129
	Otoriter	Demokratik	.76096	1.10319	.901	-2.0836	3.6055
		Tutarsız	3.28111	1.47631	.119	-.5255	7.0877
		Aşırı Hoşg.	-3.07157*	1.15539	.040	-6.0507	-.0924
	Tutarsız	Demokratik	-2.52015	1.42843	.292	-6.2033	1.1630
		Otoriter	-3.28111	1.47631	.119	-7.0877	.5255
		Aşırı Hoşg.	-6.35268*	1.46912	.000	-10.1407	-2.5646
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	3.83253*	1.09355	.003	1.0129	6.6522
		Otoriter	3.07157*	1.15539	.040	.0924	6.0507
		Tutarsız	6.35268*	1.46912	.000	2.5646	10.1407
Eyleyici Düşünce	Demokratik	Otoriter	-1.35484	.57118	.084	-2.8276	.1179
		Tutarsız	1.71429	.73956	.095	-.1926	3.6212
		Aşırı Hoşg.	-2.00000*	.56618	.003	-3.4599	-.5401
	Otoriter	Demokratik	1.35484	.57118	.084	-.1179	2.8276
		Tutarsız	3.06912*	.76436	.000	1.0983	5.0400
		Aşırı Hoşg.	-.64516	.59820	.703	-2.1876	.8973
	Tutarsız	Demokratik	-1.71429	.73956	.095	-3.6212	.1926
		Otoriter	-3.06912*	.76436	.000	-5.0400	-1.0983
		Aşırı Hoşg.	-3.71429*	.76063	.000	-5.6755	-1.7530
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	2.00000*	.56618	.003	.5401	3.4599
		Otoriter	.64516	.59820	.703	-.8973	2.1876
		Tutarsız	3.71429*	.76063	.000	1.7530	5.6755
Hedefe Ulaş. Yollar	Demokratik	Otoriter	.59388	.62204	.775	-1.0100	2.1978
		Tutarsız	.80586	.80543	.749	-1.2709	2.8826
		Aşırı Hoşg.	-1.83253*	.61661	.016	-3.4224	-.2426
	Otoriter	Demokratik	-.59388	.62204	.775	-2.1978	1.0100
		Tutarsız	.21198	.83243	.994	-1.9344	2.3584
		Aşırı Hoşg.	-2.42641*	.65148	.001	-4.1062	-.7466
	Tutarsız	Demokratik	-.80586	.80543	.749	-2.8826	1.2709
		Otoriter	-.21198	.83243	.994	-2.3584	1.9344
		Aşırı Hoşg.	-2.63839*	.82837	.008	-4.7743	-.5025
	Aşırı Hoşg.	Demokratik	1.83253*	.61661	.016	.2426	3.4224
		Otoriter	2.42641*	.65148	.001	.7466	4.1062
		Tutarsız	2.63839*	.82837	.008	.5025	4.7743

Tablo 4.31’deki post-hoc bulgularına göre, umut düzeyine ait toplam puan ile hedefe ulaştıracak yollar boyutunda aşırı hoşgörölü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri demokratik, otoriter ve tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, eyleyici düşünce boyutunda aşırı hoşgörölü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri demokratik ve tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.32: Umut Değişkeninin Aile Gelir Durumuna Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular						ANOVA Bulguları					
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Düşük	44	32.00	10.56	G.A.	445.95	2	222.98	2.56	.08	
	Orta	389	31.06	9.14	G.İ.	40113.87	461	87.01			
	Yüksek	31	27.39	9.87	Toplam	40559.83	463				
	Total	464	30.91	9.36							
Eyleyici Düşünce	Düşük	44	16.82	6.07	G.A.	154.87	2	77.43	3.28	.04	2>3
	Orta	389	16.87	4.69	G.İ.	10885.27	461	23.61			
	Yüksek	31	14.55	5.09	Toplam	11040.14	463				
	Total	464	16.71	4.88							
Hedefe Ulaş. Yollar	Düşük	44	15.18	5.55	G.A.	99.87	2	49.93	1.82	.16	
	Orta	389	14.20	5.23	G.İ.	12677.89	461	27.50			
	Yüksek	31	12.84	5.03	Toplam	12777.76	463				
	Total	464	14.20	5.25							

Tablo 4.32’de, üniversite öğrencilerinde umut düzeyinin aile gelir durumuna göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(2,461)}=2.56$; $p=.08$) ile hedefe ulaştıracak yollar ($F_{(2,461)}=1.82$; $p=.16$) boyutlarında anlamlı farka ulaşamamıştır. Ancak eyleyici düşünce ($F_{(2,461)}=3.28$; $p=.04$) boyutunda ise aile gelir düzeyine göre anlamlı farklar belirlenmiştir.

Tablo 4.33: Umut Değişkeninde Aile Gelir Durumuna Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Düşük	Orta	.93830	1.48368	.802	-2.5503	4.4269
		Yüksek	4.61290	2.18736	.089	-.5303	9.7561
	Orta	Düşük	-.93830	1.48368	.802	-4.4269	2.5503
		Yüksek	3.67460	1.74087	.089	-.4187	7.7679
	Yüksek	Düşük	-4.61290	2.18736	.089	-9.7561	.5303
		Orta	-3.67460	1.74087	.089	-7.7679	.4187
Eyleyici Düşünce	Düşük	Orta	-.04814	.77288	.998	-1.8654	1.7691
		Yüksek	2.26979	1.13944	.115	-.4094	4.9490
	Orta	Düşük	.04814	.77288	.998	-1.7691	1.8654
		Yüksek	2.31794*	.90686	.029	.1856	4.4502
	Yüksek	Düşük	-2.26979	1.13944	.115	-4.9490	.4094
		Orta	-2.31794*	.90686	.029	-4.4502	-.1856
Hedefe Ulaştıracak Yollar	Düşük	Orta	.98645	.83410	.464	-.9748	2.9477
		Yüksek	2.34311	1.22969	.138	-.5483	5.2345
	Orta	Düşük	-.98645	.83410	.464	-2.9477	.9748
		Yüksek	1.35666	.97868	.349	-.9445	3.6578
	Yüksek	Düşük	-2.34311	1.22969	.138	-5.2345	.5483
		Orta	-1.35666	.97868	.349	-3.6578	.9445

Tablo 4.33'teki post-hoc bulgularına göre, umut düzeyine ait eyleyici düşünce boyutunda orta düzeyde aile gelirine sahip üniversite öğrencileri yüksek düzeyde aile gelirine sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Tablo 4.34: Umut Değişkeninin Kendini Tanımlama Göre Karşılaştırılması

Boyut	Kendini Tanımlama	N	$\bar{x}$	ss	Sh _x	t Testi		
						sd	t	p
Toplam	İçe Dönük	260	31.03	9.60	.60	462	.33	.75
	Dışa Dönük	204	30.75	9.07	.63			
Eyleyici Düşünce	İçe Dönük	260	16.82	4.99	.31	462	.54	.59
	Dışa Dönük	204	16.57	4.75	.33			
Hedefe Ulaş. Yollar	İçe Dönük	260	14.22	5.43	.34	462	.08	.94
	Dışa Dönük	204	14.18	5.03	.35			

Tablo 4.34’te, üniversite öğrencilerinde umut düzeyinin kendini tanımlama şekline göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($t_{462}=.33$; $p=.75$) ile eyleyici düşünce ($t_{462}=.54$; $p=.59$) ve hedefe ulaştıracak yollar ($t_{462}=.08$; $p=.94$) boyutlarında anlamlı fark bulunamamıştır.

Tablo 4.35: Umut Değişkeninin Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Sıklığına Göre Karşılaştırılması

Betimsel Bulgular					ANOVA Bulguları						
Boyut	Gruplar	n	$\bar{x}$	ss	Vr. K.	K.T.	sd	K.O.	F	p	Fark
Toplam	Her zaman	32	30.09	13.53	G.A.	3511.65	3	1170.550			
	Çoğunlukla	88	32.05	8.43	G.İ.	37048.18	460	80.540			
	Bazen	260	32.47	8.62	Toplam	40559.83	463		14.53	.000	1,2,3>4
	Hiçbir zam.	84	25.19	8.46							
	Total	464	30.91	9.36							
Eyleyici Düşünce	Her zaman	32	15.66	6.96	G.A.	814.38	3	271.459			
	Çoğunlukla	88	17.00	4.67	G.İ.	10225.76	460	22.230			
	Bazen	260	17.58	4.58	Toplam	11040.14	463		12.21	.000	2,3>4
	Hiçbir zam.	84	14.10	4.12							
	Total	464	16.71	4.88							
Hedefe Ulaş. Yollar	Her zaman	32	14.44	6.72	G.A.	996.29	3	332.096			
	Çoğunlukla	88	15.05	4.31	G.İ.	11781.47	460	25.612			
	Bazen	260	14.88	5.03	Toplam	12777.76	463		12.97	.000	1,2,3>4
	Hiçbir zam.	84	11.10	5.17							
	Total	464	14.20	5.25							

Tablo 4.35’te, üniversite öğrencilerinde umut düzeyinin okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere katılım sıklığına göre karşılaştırma bulguları verilmiştir. Buna göre, toplam puan ($F_{(3,460)}=14.53$; $p=.000$) ile eyleyici düşünce ($F_{(3,460)}=12.21$; $p=.000$) ve hedefe ulaştıracak yollar ($F_{(3,460)}=12.97$; $p=.000$) boyutlarında anlamlı farka ulaşılmıştır.

Tablo 4.36: Umut Değişkeninin Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Sıklığına Göre Post-hoc Analizi

	I	J	I-J	S.H.	p	A.T.	Ü.T.
Toplam	Her zaman	Çoğunlukla	-1.95170	1.85259	.718	-6.7285	2.8251
		Bazen	-2.37163	1.68126	.493	-6.7067	1.9634
		Hiçbir zam.	4.90327*	1.86431	.044	.0962	9.7103
	Çoğunlukla	Her zaman	1.95170	1.85259	.718	-2.8251	6.7285
		Bazen	-.41993	1.10679	.981	-3.2737	2.4339
		Hiçbir zam.	6.85498*	1.36895	.000	3.3252	10.3847
	Bazen	Her zaman	2.37163	1.68126	.493	-1.9634	6.7067
		Çoğunlukla	.41993	1.10679	.981	-2.4339	3.2737
		Hiçbir zam.	7.27491*	1.12631	.000	4.3708	10.1790
	Hiçbir zam.	Her zaman	-4.90327*	1.86431	.044	-9.7103	-.0962
		Çoğunlukla	-6.85498*	1.36895	.000	-10.3847	-3.3252
		Bazen	-7.27491*	1.12631	.000	-10.1790	-4.3708
İleriye Y. Kaygı	Her zaman	Çoğunlukla	-1.34375	.97329	.512	-3.8533	1.1658
		Bazen	-1.92452	.88328	.131	-4.2020	.3530
		Hiçbir zam.	1.56101	.97945	.383	-.9645	4.0865
	Çoğunlukla	Her zaman	1.34375	.97329	.512	-1.1658	3.8533
		Bazen	-.58077	.58147	.750	-2.0801	.9185
		Hiçbir zam.	2.90476*	.71920	.000	1.0503	4.7592
	Bazen	Her zaman	1.92452	.88328	.131	-.3530	4.2020
		Çoğunlukla	.58077	.58147	.750	-.9185	2.0801
		Hiçbir zam.	3.48553*	.59173	.000	1.9598	5.0113
	Hiçbir zam.	Her zaman	-1.56101	.97945	.383	-4.0865	.9645
		Çoğunlukla	-2.90476*	.71920	.000	-4.7592	-1.0503
		Bazen	-3.48553*	.59173	.000	-5.0113	-1.9598
Engelleyici Kaygı	Her zaman	Çoğunlukla	-.60795	1.04471	.937	-3.3017	2.0858
		Bazen	-.44712	.94809	.965	-2.8917	1.9975
		Hiçbir zam.	3.34226*	1.05132	.009	.6315	6.0530
	Çoğunlukla	Her zaman	.60795	1.04471	.937	-2.0858	3.3017
		Bazen	.16084	.62414	.994	-1.4485	1.7702
		Hiçbir zam.	3.95022*	.77198	.000	1.9597	5.9407
	Bazen	Her zaman	.44712	.94809	.965	-1.9975	2.8917
		Çoğunlukla	-.16084	.62414	.994	-1.7702	1.4485
		Hiçbir zam.	3.78938*	.63515	.000	2.1517	5.4271
	Hiçbir zam.	Her zaman	-3.34226*	1.05132	.009	-6.0530	-.6315
		Çoğunlukla	-3.95022*	.77198	.000	-5.9407	-1.9597
		Bazen	-3.78938*	.63515	.000	-5.4271	-2.1517

Tablo 4.36'daki post-hoc bulgularına göre, umut düzeyine ait toplam puan ile hedefe ulaştıracak yollar boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere her zaman, çoğunlukla ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencileri hiçbir zaman katılım göstermeyen üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, eyleyici düşünce boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere çoğunlukla ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencileri hiçbir zaman katılım göstermeyen üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

4.4. Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesine Dair Bulgular

Araştırmanın ana amaçları bağlamında, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemesi yapılmıştır. Bu incelemelerde, erteleme davranışı ile belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri arasındaki ilişki pearson korelasyon analizi; belirsizliğe tahammülsüzlük ile umut değişkenlerinin erteleme davranışı üzerindeki yordayıcı etkisi ise çoklu regresyon analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

Tablo 4.37: Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenleriyle İlişkisi

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ert. Dav.	1									
Genel E.	.844**	1								
Görevi E.	.791**	.517**	1							
Z. Yapma	.837**	.522**	.529**	1						
Bel. Tah.	.160**	.311**	.019	.032	1					
İ. Y. Kaygı	.088	.257**	-.046	-.028	.930**	1				
E. Kaygı	.213**	.319**	.089	.095*	.910**	.692**	1			
Umut	-.383**	-.315**	-.436**	-.224**	.044	.131**	-.061	1		
Ey. Düş	-.363**	-.301**	-.387**	-.230**	.015	.104*	-.089	.917**	1	
H.U. Yol.	-.345**	-.282**	-.418**	-.185**	.065	.137**	-.027	.929**	.705**	1

Genel E.: Genel Erteleme; Görevi E.: Görevi Erteleme; Z. Yapma: Zamanında Yapma; Bel. Tah.: Belirsizliğe Tahammülsüzlük; İ. Y. Kaygı: İleriye Yönelik Kaygı; E. Kaygı: Engelleyici Kaygı; Ey. Düş.: Eyleyici Düşünce; H. U. Yol.: Hedefe Ulaştıracak Yollar

Tablo 4.37'ye göre, üniversite öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait toplam puan ($r_{464}=.160^{**}$; $p<.05$) ile engelleyici kaygı ($r_{464}=.213^{**}$; $p<.05$) boyutunun erteleme davranışıyla pozitif yönlü anlamlı ilişkisi bulunmaktadır. Fakat ileriye yönelik kaygı ($r_{464}=.088$; $p>.05$) boyutuyla erteleme davranışı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Tablo 4.37'ye göre, üniversite öğrencilerinin umut düzeyine ait toplam puan ($r_{464}=-.383^{**}$; $p<.05$) ile engelleyici kaygı ($r_{464}=-.363^{**}$; $p<.05$) ve engelleyici kaygı ($r_{464}=-.345^{**}$; $p<.05$) boyutlarının erteleme davranışıyla negatif yönlü anlamlı ilişkisi bulunmaktadır.

Tablo 4.38: Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerinin Erteleme Davranışı Üzerindeki Yordayıcı Etkisi

Bağımsız Değişkenler	B	S.H.	β	t	p
Bel. Tahammülsüzlük (Toplam)	.535	.245	.502	2.186	.029
İleriye Yön. Kaygı	-.491	.259	-.265	-1.897	.058
Engelleyici Kaygı	-.158	.278	-.075	-.566	.572
Umut (Toplam)	.073	.381	.064	.191	.849
Eyleyici Düşünce	-.555	.410	-.253	-1.352	.177
Hedefe Ulaştıracak Yollar	-.478	.393	-.235	-1.217	.224

$$R=.44; R^2=.19; \Delta R^2=.18; F=18.26; p=.000$$

Tablo 4.38'e göre, belirsizliğe tahammülsüzlük ile umut değişkenlerinin erteleme davranışı üzerindeki yordayıcı etkisini test eden model anlamlıdır [$F=18.26$; $p=.000$]. Bu bağlamda, belirsizliğe tahammülsüzlük ile umut değişkenleri erteleme davranışı varyansının %18'ini açıklamaktadır.

β katsayıları incelendiğinde, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait toplam puanın ($\beta=.502$; $p=.029$) erteleme davranışını yordadığı; ileriye yönelik kaygı ($\beta=-.265$; $p=.058$), engelleyici kaygı ($\beta=-.075$; $p=.572$), umut toplam puanı ($\beta=.064$; $p=.849$), eyleyici düşünce ($\beta=-.253$; $p=.177$) ve hedeflere ulaştıracak yollar ($\beta=-.235$; $p=.224$)

boyutlarının ise erteleme davranışı üzerinde anlamlı düzeyde yordayıcı etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

DEĞERLENDİRME VE TARTIŞMA

Araştırmanın bu bölümünde, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelenmesine yönelik ulaşılan sonuçların literatüre dayalı olarak tartışması yapılmıştır.

5.1. Erteleme Davranışına Dair Sonuçların Tartışılması

Araştırmanın alt amaçları kapsamında, üniversite öğrencilerinin erteleme davranışları çeşitli demografik değişkenler temel alınarak karşılaştırılmıştır. Burada, cinsiyet, kardeş sayısı, kendini tanımlama şekli ve aile gelir durumu değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmazken; yaş grubuna göre 22-25 yaş grubundaki öğrenciler, ebeveyn tutumuna göre tutarsız ebeveyn tutumuna sahip öğrenciler ve okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere göre hiçbir zaman katılım göstermeyen üniversite öğrencileri lehine anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Kadın ve erkeklerde erteleme davranışının benzer düzeyde olmasının sebebi, üniversite öğrencilerinin derslerine ağırlık vermesinden kaynaklanıyor olabilir. Üniversiteyi bitirebilmek için boş vakitlerinde ders çalışmak zorunda kalan üniversite öğrencileri sık sık erteleme davranışı gösterebilir. Okulu bitirme zorunluluğu yaşayan üniversite öğrencilerinin içinde bulunmuş oldukları durum kadın ve erkekleri benzer düzeyde etkilediği için cinsiyete göre anlamlı bir sonuç çıkmamış olabilir.

Erteleme davranışı üzerine yürütülen çalışmalar incelendiğinde pek çok çalışmanın bu araştırmaya ait sonuçları doğruladığı söylenebilir. Örneğin; Kutlu ve Demir (2016) tarafından yürütülen araştırmada, bu çalışmaya paralel olarak erteleme davranışının kadın ve erkeklerde benzer düzeyde olduğu sonucuna varılmıştır. Nitekim, Karabıyık vd. (2015)'nin yürüttüğü araştırmada da erteleme davranışının cinsiyete göre anlamlı fark göstermediği belirlenmiştir. Güngör ve Koçak (2020) tarafından yapılan araştırmada ise erteleme davranışının bu çalışmada olduğu gibi yaş grubu özelinde anlamlı fark oluşturduğu belirlenmiştir. Fakat Güngör ve Koçak (2020)'ın bu araştırmadan farkı erteleme davranışının erkeklerde yüksek bulunmasıdır. Bu noktadan hareketle, Güngör ve Koçak (2020)'ın araştırmasının yaş

grubu özelinde bu araştırmayı desteklediği; ancak cinsiyete göre ise zıtlık oluşturduğu söylenebilir.

Akbaş-Coşar ve Gedik (2021) tarafından yürütülen araştırmada üniversite öğrencilerinin erteleme davranışı değerlendirilmiş ve bu çalışmayla örtüşecek şekilde aile gelir durumuna göre anlamlı sonuç bulunmuştur. Bu bakımdan Akbaş-Coşar ve Gedik (2021)'in araştırması ile bu çalışmanın örtüştüğü söylenebilir. Seyfi ve Şengül (2019) tarafından yürütülen araştırmada ise bu çalışmaya benzer olarak üniversite öğrencilerinin erteleme davranışlarında okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere katılım düzeyine göre anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Bu sonuçtan hareketle, Seyfi ve Şengül (2019)'in araştırmasının da bu çalışmayı doğruladığı söylenebilir. Erteleme davranışı üzerine yürütülen araştırmalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde; bu çalışmanın kendisinden önce yürütülen araştırmalar ile uyumlu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla, araştırmanın erteleme davranışı özelinde literatürü zenginleştirdiği savunulabilir.

5.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkenine Dair Sonuçların Tartışılması

Araştırmanın alt amaçları kapsamında, üniversite öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri çeşitli demografik değişkenler temel alınarak karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda yaş grubu, aile gelir durumu ve kendini tanımlama şekline göre anlamlı sonuçlara ulaşılamamıştır. Ancak cinsiyete göre kadınlar, kardeş sayısına göre 6'dan fazla kardeşi olanlar, ebeveyn tutumuna göre otoriter ebeveyn tutumuna sahip olanlar ve okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere çoğunlukla bazen katılım gösteren üniversite öğrencileri lehine anlamlı sonuçlar bulunmuştur. Bu doğrultuda, ilgili değişkenlerin belirsizliğe tahammülsüz düzeyinde anlamlı farklılaşmalar oluşturan değişkenler olduğu savunulabilir. Cinsiyete göre oluşan farkın sebebi, kadınların erkeklere göre genel olarak daha detaylı ve garantici düşünmesinden kaynaklanıyor olabilir. Çünkü cinsiyet özelinde yapılan pek çok araştırma bu düşünce ile uyumludur. Örneğin; Uzun ve Karataş (2018) tarafından yürütülen araştırmada, bu çalışma ile benzer olarak kadınların belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri erkeklere göre anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Nitekim, Şahinler (2021) ve Kayaoğlu (2023)'nün araştırmalarında da Uzun ve Karataş (2018) tarafından yürütülen çalışmayla bu araştırmanın cinsiyet özelinde elde ettiği sonuçlar desteklenmiştir.

Belirsizliğe tahammülsüzlük üzerine yürütülen araştırmalar incelendiğinde; yapılan pek çok çalışmanın cinsiyet dışındaki değişkenler özelinde ulaştığı sonuçlar bakımından da bu araştırmayı desteklediği belirlenmiştir. Örneğin; Keleşoğlu ve Adam-Karduz (2022) tarafından yürütülen araştırmada bu çalışmaya benzer olarak belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin yaş grubuna göre anlamlı düzeyde fark gösterdiği sonucuna varılmıştır. Ayrıca, Erguvan (2015)'in araştırmasında bu çalışmanın ebeveyn tutumuna yönelik edinilen sonuçlarla paralel nitelikli bulgulara ulaşılmıştır. Belge (2019) tarafından yapılan araştırmada, bu çalışmaya paralel olarak gelir durumunun belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinde anlamlı bir farka sebebiyet vermediği belirlenmiştir. Bu sonuçtan hareketle, Belge (2019)'nin araştırması ile bu çalışmanın örtüştüğü söylenebilir. Ayrıca, Özden (2022) ve Salihoğlu (2021) tarafından yürütülen araştırmalarda da Erguvan (2015)'in araştırması ile bu çalışmayı destekleyecek biçimde gelir durumuna göre katılımcıların belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin benzer olduğu sonucu bulunmuştur. Ancak Belge (2019) tarafından yürütülen araştırmada cinsiyete göre ve Özden (2022) tarafından yürütülen araştırmada ise yaş grubuna göre anlamlı farkların belirlenememesi, ilgili araştırmaların bu çalışma ile farkını ortaya koymaktadır. Bu noktadan hareketle, araştırmanın belirsizliğe tahammülsüzlük üzerine elde ettiği sonuçlar kendisinden önceki sonuçları doğrularken yeni bir bakış açısı da kazandırmaktadır.

5.3. Umut Değişkenine Dair Sonuçların Tartışılması

Araştırmanın alt amaçları kapsamında, üniversite öğrencilerinin umut düzeyleri çeşitli demografik değişkenler temel alınarak karşılaştırılmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda cinsiyet, aile gelir durumu ve kendini tanımlama şekline göre anlamlı bir sonuca varılamamıştır. Yaş grubuna göre 26-29 yaş grubundakiler, kardeş sayısına göre 2-3 kardeş ile 6'dan fazla kardeşi olanlar, ebeveyn tutumuna göre aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip olanlar ve okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere her zaman, çoğunlukla ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencileri lehine anlamlı sonuçlar bulunmuştur. İlgili literatür incelendiğinde yapılan pek çok çalışmanın bu araştırmanın elde ettiği sonuçları desteklediği belirlenmiştir. Örneğin; Özer-Tezer (2008) tarafından yürütülen araştırmada bu çalışmaya paralel olarak umut düzeyinin cinsiyete göre anlamlı fark oluşturmadığı belirlenmiştir. Ayrıca, Kemer ve Atik (2005)'in yürüttüğü araştırmada da Özer-Tezer (2008)'in araştırması

ile bu çalışmanın sonuçlarını destekler nitelikte kadın ve erkeklerin umut düzeyi denk bulunmuştur.

Umut düzeyi üzerine daha önce yürütülen araştırmalar incelendiğinde, pek çok çalışmanın bu araştırmanın sonuçları ile uyumlu olduğu belirlenmiştir. Örneğin; Erci, Yılmaz ve Budak (2017) tarafından yürütülen araştırmada, bu çalışmaya paralel olarak yaş grubu ve kardeş sayısına göre umut düzeyinin anlamlı şekilde farklılaştığı belirlenmiştir. Bu kapsamda, Erci, Yılmaz ve Budak (2017)'ın araştırması ile bu çalışmanın örtüştüğü söylenebilir. Ayrıca, Karababa (2018) ile Karcı ve Topkaya (2023)'ın umut değişkeni üzerinde yaptığı araştırmada, ebeveyn tutumlarının umut düzeyi üzerinde anlamlı etkisi olabileceği belirtilmiştir. Bu doğrultuda, Karababa (2018) ile Karcı ve Topkaya (2023)'ın araştırmaları da bu çalışmayı dolaylı olarak desteklemektedir. İlgili araştırmalar bir bütün olarak değerlendirildiğinde, bu araştırmada umut değişkeni özelinde elde edilen sonuçların literatürü daha zengin hale getirdiği söylenebilir.

5.4. Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesine Dair Sonuçların Tartışılması

Bu araştırmanın ana amacı, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemesidir. Bu yönde elde edilen sonuçlara göre, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük değişkeniyle pozitif yönlü; umut değişkeniyle negatif yönlü anlamlı ilişkisi bulunmaktadır. Ayrıca, belirsizliğe tahammülsüzlük ile umut değişkenlerinin erteleme davranışı üzerindeki yordayıcı etkisini test eden modelin anlamlı olduğu olup belirsizliğe tahammülsüzlük değişkeninin erteleme davranışını yordadığı; ancak umut değişkeninin ise erteleme davranışı üzerinde anlamlı düzeyde yordayıcı etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçların sebebi, erteleme davranışı ile belirsizliği tahammülsüzlük değişkeninin belirsizlik içermesinden kaynaklanıyor olabilir. Her ne kadar umut değişkeni de belirsizlik durumu içerse de umut değişkeninin belirsiz durumlardan olumlu beklentilerle ilişkili olması sebebiyle erteleme ve belirsizliğe tahammülsüzlük değişkenlerinden ayrışması anlaşılabilir. Çünkü hem erteleme davranışı hem de belirsizliğe tahammülsüzlük negatif olarak değerlendirilebilecek değişkenlerdir.

İlgili araştırmalar incelendiğinde; üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemesine yönelik bir çalışmanın halihazırda literatürde bulunmadığı belirlenmiştir. Erteleme davranışı özelinde yapılan araştırmalarda, belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri göz ardı edilip kaygı, kişilik özellikleri, özyeterlik vb. gibi değişkenler değerlendirilmiştir (Ekşi ve Dilmaç 2010; Doğan vd., 2017; Aydoğan ve Özbay, 2012). Ayrıca belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi üzerine yürütölen araştırmalarda da erteleme davranışı ile bağ kurmak yerine otomatik düşönceler, psikolojik iyi oluş, bilinçli farkındalık vb. gibi değişkenler incelemeye alınmıştır (Parmaksız, 2021; Konuk, 2021; Dağcı, 2022). Ek olarak, umut değişkeni özelinde yapılan araştırmalar ise psikolojik iyi oluş, olumlu ve olumsuz duygular, bilişsel esneklik vb. gibi değişkenler ile bağ kurmuştur (Özer ve Tezer, 2008; Kocaman, 2019; İmroğlu vd., 2021). Bu çalışmalardan hareketle, literatürdeki araştırmaların üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemesinde yetersiz kaldığı söylenebilir. Bu bakımdan yapılan bu araştırmanın hem literatürde yer alan boşlukları giderdiği hem de literatürdeki çalışmalara zenginlik kattığı savunulabilir. Ayrıca, araştırma sonuçlarının üniversite öğrencilerini daha yakından tanımaya ilişkin ipucu niteliğinde bilgiler verdiği düşünülmektedir. Son olarak ise, bu araştırmanın ileride benzer konularda çalışma yürötecek araştırmacılar için yol gösterici olacağı tahmin edilmektedir.

ALTINCI BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar özetlenerek verilmiş olup ileride benzer konularda çalışmalar yapacak araştırmalar için birtakım öneriler sunulmuştur.

6.1. Sonuç

Bu araştırmanın alt amaçları kapsamında üniversite öğrencilerinin erteleme davranışı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut düzeyleri demografik değişkenlere göre karşılaştırılmıştır. Araştırmanın ana amaçları kapsamında ise üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri bakımından değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu doğrultuda ulaşılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

6.1.1. Erteleme Davranışına Dair Sonuçlar

Araştırmanın alt amaçları kapsamında ilk olarak, üniversite öğrencilerinin erteleme davranışı cinsiyete göre karşılaştırılmıştır. Buna göre, toplam puan ile genel erteleme ve zamanında yapma boyutlarında anlamlı bir sonuç bulunamamıştır. Ancak görevi erteleme boyutunda erkeklerin kadınlardan anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucu elde edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinin erteleme davranışı yaş grubu özelinde karşılaştırıldığında; toplam puan ile genel erteleme ve zamanında yapma boyutlarında 22-25 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 18-21 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı belirlenmiştir. Ayrıca, görevi erteleme boyutunda 22-25 yaş ve 26-29 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 18-21 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna varılmıştır.

Katılımcı öğrencilerinde erteleme davranışlarının kardeş sayısına göre ele alındığında; toplam puan ile genel erteleme ve görevi erteleme boyutlarında anlamlı bir sonuç edinilememiştir. Ancak zamanında yapma boyutunda 2-3 kardeşi olan

üniversite öğrencilerinin 6'dan fazla kardeşi olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının ebeveyn tutumuna göre değerlendirildiğinde, görevi erteleme anlamlı fark belirlenememiştir. Ancak toplam puan ile genel erteleme boyutunda tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri demokratik ve aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır. Ayrıca, zamanında yapma boyutunda tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

Katılımcıların erteleme davranışları aile gelir durumuna göre karşılaştırıldığında, toplam puan ile genel erteleme ve görevi erteleme boyutlarında anlamlı farka ulaşamamıştır. Ancak zamanında yapma boyutunda orta ve yüksek düzeyde aile geliri olan üniversite öğrencilerinin düşük düzeyde geliri olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Üniversite öğrencilerinde erteleme davranışlarının kendini tanımlama şekline göre ele alındığında, toplam puan ile genel erteleme, görevi erteleme ve zamanında yapma boyutlarında anlamlı bir sonuç elde edilememiştir.

Erteleme davranışına ait edinilen son sonuç, toplam puanda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere hiçbir zaman katılmayan üniversite öğrencileri her zaman ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almasıdır. Ayrıca, genel erteleme boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere hiçbir zaman katılmayan üniversite öğrencileri her zaman, çoğunlukla ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre; görevi erteleme boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere hiçbir zaman katılmayan üniversite öğrencileri bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre; zamanında yapma boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere çoğunlukla katılan üniversite öğrencileri bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan almıştır.

6.1.2. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Değişkenine Dair Sonuçlar

Üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi cinsiyete göre karşılaştırıldığında, toplam puan ile ileriye yönelik kaygı ve engelleyici kaygı

boyutlarında kadın üniversite öğrencilerinin erkek üniversite öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna varılmıştır.

Belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin yaş grubuna göre mukayese edilmesinde, toplam puan ile engelleyici kaygı boyutunda anlamlı sonuç bulunamamıştır. Ancak ileriye yönelik kaygı boyutunda 26-29 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 18-21 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi kardeş sayısına göre incelendiğinde, toplam puan ile ileriye yönelik kaygı boyutunda 6'dan fazla kardeşi olan üniversite öğrencileri diğer üniversite öğrencilerine göre; engelleyici kaygı boyutunda 6'dan fazla kardeşi olan üniversite öğrencileri 2-3 ve 4-5 kardeşi olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucu elde edilmiştir.

Katılımcıların belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi ebeveyn tutumuna göre ele alındığında, toplam puan ile ileriye yönelik kaygı boyutunda otoriter ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri demokratik ve aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre; engelleyici kaygı boyutunda otoriter ve tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı belirlenmiştir.

Üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin aile gelir durumuna göre incelendiğinde, toplam puan ile ileriye yönelik kaygı boyutunda aile gelir durumuna göre anlamlı sonuç bulunamamıştır. Engelleyici kaygı boyutunda orta düzeyde aile gelirine sahip üniversite öğrencileri düşük düzeyde aile gelir durumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencilerinde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyinin kendini tanımlama şekline göre ele alındığında, toplam puan ile ileriye yönelik kaygı boyutunda anlamlı sonuç bulunamamıştır. Ancak engelleyici kaygı boyutunda kendini dışa dönük olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinin kendini içe dönük olarak tanımlayan üniversite öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı belirlenmiştir.

Belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait toplam puan ile ileriye yönelik kaygı boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere çoğunlukla katılan üniversite öğrencileri bazen katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre; engelleyici kaygı boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal etkinliklere çoğunlukla katılan üniversite öğrencileri her zaman katılım gösteren üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna ulaşmıştır.

6.1.3. Umut Değişkenine Dair Sonuçlar

Üniversite öğrencilerinde umut düzeyinin cinsiyete göre karşılaştırıldığında, toplam puan ile eyleyici düşünce ve hedefe ulaştıracak yollar boyutlarında anlamlı fark bulunamamıştır.

Umut değişkeni yaş grubuna göre incelendiğinde, toplam puan ile hedefe ulaştıracak yollar boyutunda 26-29 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 18-21 yaş ve 22-25 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre; eyleyici düşünce boyutunda 18-21 yaş ve 26-29 yaş grubundaki üniversite öğrencileri 22-25 yaş grubundaki üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucu belirlenmiştir.

Katılımcıların umut düzeyine ait toplam puan ile eyleyici düşünce ve hedefe ulaştıracak yollar boyutlarında 2-3 kardeş ile 6'dan fazla kardeşi olan üniversite öğrencileri 3-4 kardeşi olan üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna varılmıştır.

Ebeveyn tutumuna göre yapılan incelemelerde toplam puan ile hedefe ulaştıracak yollar boyutunda aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri demokratik, otoriter ve tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre; eyleyici düşünce boyutunda aşırı hoşgörülü ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencileri demokratik ve tutarsız ebeveyn tutumuna sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı belirlenmiştir.

Umut düzeyi aile gelir durumuna göre karşılaştırıldığında, toplam puan ile hedefe ulaştıracak yollar boyutunda anlamlı sonuç bulunamamıştır. Ancak eyleyici düşünce boyutunda ise orta düzeyde aile gelirine sahip üniversite öğrencileri yüksek düzeyde aile gelirine sahip üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna varılmıştır.

Üniversite öğrencilerinde umut düzeyin kendini tanımlama şekline göre karşılaştırıldığında, toplam puan ile eyleyici düşünce ve hedefe ulaştıracak yollar boyutlarında anlamlı sonuç bulunamamıştır.

Umut düzeyine ait toplam puan ile hedefe ulaştıracak yollar boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere her zaman, çoğunlukla ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencileri hiçbir zaman katılım göstermeyen üniversite öğrencilerine göre; eyleyici düşünce boyutunda okuldaki kültürel ve sosyal faaliyetlere çoğunlukla ve bazen katılım gösteren üniversite öğrencileri hiçbir zaman katılım göstermeyen üniversite öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksek puan aldığı sonucuna varılmıştır.

6.1.4. Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesine Dair Sonuçlar

Araştırmanın ana amaçları bağlamında, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemesi yapılmıştır. Buna göre, üniversite öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait toplam puan ile engelleyici kaygı boyutunun erteleme davranışıyla pozitif yönlü anlamlı ilişkisi olduğu sonucu elde edilmiştir. Fakat ileriye yönelik kaygı boyutuyla erteleme davranışı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Ayrıca, umut düzeyine ait toplam puan ile engelleyici kaygı ve engelleyici kaygı boyutlarının erteleme davranışıyla negatif yönlü anlamlı ilişkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Belirsizliğe tahammülsüzlük ile umut değişkenlerinin erteleme davranışı üzerindeki yordayıcı etkisini test eden modelin anlamlı olduğu belirlenmiştir. Buna göre, belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyine ait toplam puanın erteleme davranışını yordadığı; ileriye yönelik kaygı, engelleyici kaygı, umut toplam puanı, eyleyici düşünce ve hedeflere ulaştıracak yollar boyutlarının ise erteleme davranışı üzerinde anlamlı düzeyde yordayıcı etkisinin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

6.2. Öneriler

Bu araştırmanın konusu, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri bakımından değerlendirilmesidir. Bu konudan hareketle, verilebilecek öneriler şunlar:

1. Bu araştırmanın değişkenleri; erteleme davranışı, belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleridir. İleride yürütülecek araştırmalarda duygu düzenleme güçlüğü, kaygı, yaşam doyumu vb. gibi başka değişkenler eklenebilir.
2. Bu araştırma tarama modelinde yürütülmüştür. Sonraki çalışmalarda deneyse çalışmalar da kullanılabilir. Bu sayede, üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenleri bakımından değerlendirilmesinde etkisi olan bağımsız değişkenler derinlemesine ele alınabilir.
3. Bu araştırmanın evreni üniversite öğrencilerinden oluşmaktadır. Daha başka araştırmalarda, yetişkin bireyler, Z kuşağı veya çalışan bireyler gibi daha başka evrenler belirlenebilir.
4. Bu araştırma 464 kişilik örneklem grubuna sahiptir. Çok sayıda katılımcıya ulaşmak daha güvenilir sonuçlar vereceği için sonraki çalışmalarda daha büyük örneklem gruplarından veri toplanması önerilebilir.
5. Bu araştırma, İstanbul ili sınırlıdır. Benzer nitelikli yürütülecek araştırmalarda daha başka şehirlerden veya Türkiye genelinden veri toplanabilir.
6. Bu araştırmada, nicel tipte veriler edinilmiştir. İleriki çalışmalarda, üniversite öğrencileri ile mülakat yapılarak nitel veriler de toplanabilir.
7. Araştırma sonuçları kapsamında, fark testlerinde anlamlı çıkan gruplar için müdahale çalışması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Afzal, S., & Jami, H. (2018). Prevalence of academic procrastination and reasons for academic procrastination in university students. *Journal of Behavioural Sciences*, 28(1), 51-69.
- Armutlu, P. (2019). *Belirsizliğe Tahammülsüzlük, Ruminasyon ve Genel Erteleme Eğiliminin Psikolojik Belirtiler ile İlişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Atik, G., ve Kemer, G. (2009). Çocuklarda Umut Ölçeğinin psikometrik özellikleri: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *İlköğretim Online*, 8(2), 379-390.
- Aydoğan, D., & Özbay, Y. (2012). Akademik erteleme davranışının benlik saygısı, durumluluk kaygı, öz-yeterlilik açısından açıklanabilirliğinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(3), 1-9.
- Balta, A. (2023). *Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Bilişsel Esneklik ile Genel Erteleme ve Akademik Erteleme Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kent Üniversitesi.
- Bekmezci, M., Köksal, K., Mert, İ. S. (2021). Durumluk Umut Ölçeğinin Türkçe Uyarlaması: Yaşam Tatmini Üzerine Bir İnceleme. *Journal of Management and Economics Research*, 19(2), 17-39. <https://doi.org/10.11611/yead.774985>
- Belge, J. (2019). *Bir grup yetişkinde depresif semptomlar, anksiyete semptomları ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Budner, S. (1962). Intolerance for Ambiguity as a Personal Variable. *Journal of Personality*, 30: 29- 50.
- Buhr, K., Dugas, M. J. (2002). The Intolerance Of Uncertainty Scale: Psychometric Properties Of The English Version. *Behaviour Research and Therapy*, 40: 931- 945.

- Can, S., & Zeren, Ş. G. (2019). The Role of Internet Addiction and Basic Psychological Needs in Explaining the Academic Procrastination Behavior of Adolescents. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 48(2).
- Carleton, R. N., Norton, P. J. Asmundson, G. (2007). Fearing The Unknown: A Short Version Of The Intolerance Of Uncertainty Scale. *Journal of Anxiety Disorders*, 21: 105-117.
- Carr, A. (2016). Pozitif psikoloji (1.baskı). (Ü. Şendilek, Çev.). Kaknüs Yayınları.
- Coşar, H. A., & Gedik, H. (2019). Öğretmen adaylarının sosyal medya bağımlılığı ve akademik erteleme davranışları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 32-65.
- Çiğdem, E. (2020). *Pansiyonda ve Ailesi Yanında Kalan Liseli Öğrencilerin Umut, Dindarlık ve Akademik Başarı Durumlarının Karşılaştırılması* (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.
- Dağcı, F. (2022). *Ergenlerde bilinçli farkındalık ile belirsizliğe tahammülsüzlük ve öznel zindelik arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi).
- Doğan, K. (2023). *Kronik Ruhsal Hastalık Tanısı Olan Bireylerde İyileşmeyi Etkileyen Faktörler: Kimlik Algısı, Umut Düzeyi, Algılanan Aile Desteği İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Doğan, T., Kürüm, A., & Kazak, M. (2017). Kişilik özelliklerinin erteleme davranışını yordayıcılığı. *Başkent University Journal of Education*, 1(1), 1-8.
- Dugas, M.J., Hedayati, M., Karavidas, A., Buhr, K., Francis, K., Phillips, N. A. (2005). Intolerance of uncertainty and information processing: Evidence of biased recall and interpretations. *Cognivite Therapy and Research*, 29(1), 57-70. <https://doi.org/10.1007/s10608-005-1648-9>
- Durukan, S. E. (2022). *COVID-19 pandemi döneminde bir üniversite hastanesinde çalışan sağlık personelinin belirsizliğe karşı tahammülsüzlük durumlarında kullandıkları savunma mekanizmalarının incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ufuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Ekşi, H. & Dilmaç, B. (2010). Üniversite öğrencilerinin genel erteleme, karar vermeyi erteleme ve akademik erteleme düzeylerinin sürekli kaygı açısından incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(2), 433-450.
- Erci, B., Yılmaz, D., & Budak, F. (2017). Yaşlı bireylerde özbakım gücü ve yaşam doyumunun umut düzeylerine etkisi. *Psikiyatri hemşireliği dergisi*, 8(2), 72-76.
- Erguvan, F. M. (2015). Üniversite öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyleri ile psikolojik iyi olma düzeylerinin incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Fraenkel, JR. & Wallen, NE. (2006). How to design and evaluate research in education. New York: Mc-Graw-Hill International Edition.
- George, D. & Mallery, M. (2010). SPSS for windows step by step: a simple guide and reference. Boston: Pearson.
- Gudykunst, W. B. (1993). Intercultural Communication Competence. In: Toward A Theory Of Effective Interpersonal And Intergroup Communication: An Anxiety/Uncertainty Management (AUM) Perspective Ed. R. L. Wiseman ve J. Koester. Thousand Oaks, CA: Ss.:33-71.
- Gündoğdu, S. (2021). *Üniversite Öğrencilerinde Ertelemenin Problemleri Sosyal Medya, İnternet, Akıllı Telefon Kullanmaları ve Kişilik Özellikleri Açısından İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, İstanbul.
- Güngör, A. B., & Koçak, O. (2020). Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon bağımlılığı ve akademik erteleme davranışı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 397-419.
- Güvenç, F. (2019). *Üniversite öğrencilerinde bilişsel esneklik ve belirsizliğe tahammülsüzlük ile kişilik özellikleri arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Haycock, L. A., McCarthy, P., & Skay, C. L. (1998). Procrastination in College Students: The Role of Self Efficacy and Anxiety. *Journal of Counseling& Development*, 76(3), 317-324.
- Hofstede, G. (2001). *Culture's Consequences: Comparing Values, Behaviors, Institutions, and Organizations Across Nations*. Thousand Oaks, Sage
- Kandemir, M. (2014). Reasons of academic procrastination: Self-regulation, academic self-efficacy, life satisfaction and demographics variables. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 152, 188-193.
- Karababa, A. (2018). Ön ergenlerin umut düzeylerinin ebeveynlik stilleri açısından incelenmesi. *Aile Psikolojik Danışmanlığı Dergisi*, 1(1), 48-64.
- Karabıyık-Çeri, B., & Gürol, C. Ç. M. (2019). Üniversite öğrencilerinin akademik erteleme düzeylerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 27(34), 385-394.
- Karcı, A., & Topkaya, N. (2023). Ergenlerde Anne Baba Tutumlarının Umud Ve İyi Oluş İle İlişkisinin İncelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 99-114.
- Kayaoğlu, A. (2023). Bir afet sosyal psikolojisine doğru: Belirsizliğe tahammülsüzlüğün toplumsal cinsiyet, KOVİD-19 yüklemeleri ve KOVİD-19 fobisi ile ilişkisi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 5(3), 218-227.
- Keleşoğlu, F., & Adam-Karduz, F. F. (2022). COVID-19 sürecinde bireylerin kişilerarası duygu düzenleme stratejileri ve belirsizliğe tahammülsüzlük üzerine bir araştırma. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 11(2), 321-336.
- Kemer, G., & Atik, G. (2005). Kırsal kesimde ve kent merkezinde okuyan lise öğrencilerinin umut düzeylerinin aileden algılanan sosyal destek düzeyine göre karşılaştırılması. *Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi'nde bildiri olarak sunulmuştur*, 21-23.
- Keskin, M. (2023). *Genç Yetişkinlerin Belirsizliğe Tahammülsüzlük Düzeylerinin Yordayıcıları Olarak Algılanan Ebeveyn Tutumları, Öz Anlayış ve Duygusal Tepkisellik* (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.

- Knobloch, L. K., Solomon, D. H. (1999). Measuring The Sources And Content Of Relational Uncertainty. *Communication Studies*, 50: 261-278.
- Kul, S. Uygun istatistiksel test seçim kılavuzu/guideline for suitable statistical test selection. *Plevra Bülteni* 2014; 8(2), 26-29.
- Kurtuluş, E. (2022). *Üniversite Öğrencilerinde Yeme Davranışının Kişilik Özellikleriyle İlişkisinde Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Dürtüsellik Düzeylerinin Aracı Rolünün İncelenmesi* (Doktora Tezi). Doğu Üniversitesi, İstanbul.
- Kutlu, M., & Demir, Y. (2016). Ergenlerdeki akademik erteleme davranışının incelenmesi. *Hedefe Doğru İnsan Psikolojik Danışma ve Rehberlik II Sempozyumu*, Samsun.
- Küçükakal, M. (2022). *İnternet Bağımlılığı ile Erteleme Eğilimi, Algılanan Sosyal Destek ve Anksiyete Duyarlılığı Arasındaki İlişkiler* (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Küçükkömürler, S. (2017). *Belirsizliğin Psikolojik Etkileri*. *Nesne-Psikoloji Dergisi*, 5: 329- 344.
- Ladouceur, R., Gosselin, P., Dugas, M. J. (2000). Experimental Manipulation Of Intolerance Of Uncertainty: A Study Of A Theoretical Model Of Worry. *Behaviour Therapy and Research*, 38: 933–941.
- Konuk, S. N. (2021). *Yetişkinlerde bilişsel esneklik, belirsizliğe tahammülsüzlük ve psikolojik iyi oluş puanlarının duygu düzenleme güçlüğü üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Master's thesis, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Mazlum, A. (2021). *Akademik Erteleme Davranışının Erken Dönem Uyumsuz Şemalar ve Stresle Baş Etme Biçimleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi.
- Nazir, T. (2020). Pozitif psikoloji ve umut. S. Bulut (Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Onglu, M. (2023). *Beliren Yetişkinlik Dönemindeki Bireylerde Psikolojik Dayanıklılık, Erteleme ve Ruminatif Düşünme Biçimi ile Somatizasyon*

Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Işık Üniversitesi, İstanbul.

Özden, E. (2022). *Covid-19 pandemi sürecinde bireylerin bilişsel esneklik düzeyi ile belirsizliğe tahammülsüzlük ilişkisinde algılanan sosyal destek düzeyinin biçimlendirici rolünün gelişimsel eğride incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Özer, B. U., & Tezer, E. (2008). Umut ve olumlu-olumsuz duygular arasındaki ilişkiler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23).

Özer-Uzun, B. (2014). Psychometric properties of Adult Inventory of Procrastination in a Turkish sample. *Journal of Adult Development*, 21(1), 43-47.

Parmaksız, İ. (2021). Erişkin dönemde belirsizliğe tahammülsüzlük üzerinde otomatik düşünceler ve stresle başa çıkma mekanizmalarının etkisi. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 13(Suppl. 1), 1-11.

Polat, M. A. (2022). *Lise Öğrencilerinde Umut Düzeylerinin Çocukluk deneyimleri ve Başarı Motivasyonu ile İlişkisi: Bir Karma Yöntemler Araştırması* (Yüksek Lisans Tezi). Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep.

Rebetez, M. M. L., Rochat, L., & Van der Linden, M. (2015). Cognitive, emotional, and motivational factors related to procrastination: A cluster analytic approach. *Personality and Individual Differences*, 76, 1-6.

Reuman, L., Jacoby, R. J., Fabricant, L. E., Herring, B., Abramowitz, J.s. (2015). Uncertainty as an anxiety cue at high and low levels of threat. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 47, 111-119.

Rice, K. G., Richardson, C. M., & Clark, D. (2012). Perfectionism, procrastination, and psychological distress. *Journal of counseling psychology*, 59(2), 288.

Sağır Terazi, N. (2023). *Yükseköğretim Kurumu Yöneticilerinin Erteleme Davranışı Üzerine Olgubilim Çalışması* (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Salihoğlu, H. N. (2021). *Başa çıkma tutumları, belirsizliğe tahammülsüzlük ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişki: Covid-19 sürecine özgü bir çalışma*

(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Kent Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

Sarıçam, H., Erguvan, F. M., Akın, A. & Akça, M. Ş. (2014). Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ-12) Türkçe Formu: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Route Educational and Social Science Journal*, 1(3), 148-157.

Satıcı, S. A., ve Uysal, R. (2017). Psychological vulnerability and subjective happiness: The mediating role of hopelessness. *Stress and Health*, 33(2), 111-118. <https://doi.org/10.1002/smi.2685>

Schrank, B., Stanghellini, G., ve Slade, M. (2008). Hope in psychiatry: A review of the literature. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 118(6), 421-433. <https://doi.org/10.1111/j.1600-0447.2008.01271.x>

Seyfi, R. Ö., & Şengül, M. (2019). *Türkçe öğretmeni adaylarının akademik erteleme davranışları ile akademik öz yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Master's thesis, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi).

Snyder, C. R. (2000). Hypothesis: there is hope. *Handbook of hope theory, measures and applications*. Snyder, C. R. (Ed.). Academic Press.

Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological Inquiry*, 13(4), 249–275.

Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., Yoshinobu, L., Gibb, J., Langelle, C., Harney, P. (1996). The will and the ways: Development and validation of an individual-differences measure of hope. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(4), 570-585. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.60.4.570>

Söylemez, E. (2019). *Üniversite Öğrencilerinde Genel Erteleme ve Akademik Erteleme Davranışı ile Savunma Mekanizmaları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, İstanbul.

Steel, P. D. G. (2002). *The measurement and nature of procrastination*. University of Minnesota.

- Sula, N., & Kumcağız, H. (2020). Ergenlerin akademik erteleme davranışları, akademik öz yeterlik inançları ve mükemmeliyetçilik. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 375-386.
- Şahinler, Y. (2021). Covid-19 sürecinde spor bilimler fakültesi öğrencilerinin belirsizliğe tahammülsüzlük düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 13-26.
- Tantan Ulu, Ş. & Yaka, B. (2020). Investigation of Relationships among Anxiety, Intolerance of Uncertainty, and Decision Making. *Ege Eğitim Dergisi*, 21(1), 89-100.
- Tarhan, S., Bacanlı, H. (2015) Sürekli Umut Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması, *The Journal of Happiness & Well Being*, 3(1), 1-14.
- Tice, D. M., & Baumeister, R. F. (1997). Longitudinal study of procrastination, performance, stress, and health: The costs and benefits of dawdling. *Psychological science*, 8(6), 454-458.
- Uzun, A. (2023). *Obsesif Kompulsif Bozukluk Tanılı Hastalarda Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Psikolojik Dayanıklılığın Yaşam Kalitesiyle İlişkisi* (Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Uzun, K., & Karataş, Z. (2018). Belirsizliğe tahammülsüzlüğün yordayıcısı olarak endişe ile ilgili olumlu ve olumsuz inançlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(4), 1267-1276.
- Yalçıntaş, M. (2019). Fen bilimleri öğretiminde kuantum öğrenme modeli kullanmanın ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik merak, kaygı, özyeterlik ve başarı düzeylerine etkisi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yang, Y., Zhang, M., ve Kou, Y. (2016). Self-compassion and life satisfaction: The mediating role of hope. *Personality and Individual Differences*, 98, 91-95. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.03.086>
- Wellington, J. (2006). Educational research: contemporary issues and practical approaches. London: Continuum.

EKLER

Ek-1: Katılımcı Onam Formu

Değerli katılımcı,

Bu çalışma İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bilim Dalı Doçent Dr. Durmuş ÜMMET danışmanlığında yürütülen yüksek lisans tez çalışmasıdır. Çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde erteleme davranışının belirsizliğe tahammülsüzlük ve umut değişkenlerine göre incelemektir.

Çalışmaya katılımınız tamamen gönüllülük esasına dayalıdır. Formlarda isminizi ve kimlik bilginizi açığa çıkaran hiçbir soru bulunmamaktadır. Elde edilen tüm raporlarda bireysel gizliliğiniz korunacaktır. Çalışma ile ilgili herhangi bir sorunuz olursa sorumlu araştırmacı

Katkılarınız için teşekkür ederiz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum, istediğim zaman yarıda kesip çıkabileceğimi biliyorum ve verdiğim bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum. □

Ek-2: Kişisel Bilgi Formu

Cinsiyet:

- ☐ Kadın
- ☐ Erkek

Yaş Grubu:

- ☐ 18-21 yaş
- ☐ 22-25 yaş
- ☐ 26-29 yaş
- ☐ 30 yaş ve üzeri

Kardeş Sayısı:

- ☐ Tek çocuk
- ☐ 2-3 kardeş
- ☐ 4-5 kardeş
- ☐ 6 kardeş ve üzeri

Ebeveynlerin Size Karşı Tutumu:

- ☐ Demokratik
- ☐ Otoriter
- ☐ İlgisiz
- ☐ Tutarsız
- ☐ Aşırı Hoşgörülü

Aile Gelir Düzeyi:

- ☐ Düşük
- ☐ Orta
- ☐ Yüksek

Kendinizi Genel Olarak Nasıl Tanımlarsınız:

- ☐ İçer Dönük
- ☐ Dışa Dönük

Okuldaki Kültürel ve Sosyal Faaliyetlere Katılım Durumu:

- ☐ Her zaman
- ☐ Çoğunlukla
- ☐ Bazen
- ☐ Hiçbir Zaman

Ek-3: Yetişkin Erteleme Ölçeği

Aşağıdaki ifadeler, farklı durumlara ilişkin düşüncelerinizle ilgilidir. Her bir ifade bir diğerinden tamamen farklıdır, bu nedenle cevaplamadan önce lütfen her bir ifade üzerinde dikkatlice düşününüz. Aşağıda verilen derecelendirme ölçeğini kullanarak mümkün olduğunca içten cevaplar veriniz.

- 1) Benim için doğru değil
- 2) Benim için genellikle doğru değil
- 3) Benim için bazen doğru bazen doğru değil
- 4) Benim için genellikle doğru
- 5) Benim için doğru

1. Faturalarımı vaktinde öderim.*
2. Dakığımdir ve randevularıma zamanında giderim.*
3. Randevuma geç kalmamak için bir gece öncesinden kıyafetlerimi hazırlarım.*
5. İşleri zamanında yetiştiremem.
7. Arkadaşlarım ve ailem son dakikaya kadar beklediğimi düşünürler.
8. Önemli işleri vaktinden önce bitiririm.*
12. Tanıdığım pek çok kişiden daha dakığımdir.*
15. İşleri son dakikaya kadar ertelemek, geçmişte bana pahalıya mal oldu.

Ek-4: Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği

Lütfen aşağıdaki maddelerin karşısında bulunan ve maddelere ne kadar katıldığınızı gösteren sayılardan size en uygun olanını işaretleyiniz. (1) Bana hiç uygun değil, (2) Bana çok az uygun, (3) Bana biraz uygun, (4) Bana çok uygun ve (5) Bana tamamen uygun.						
1	Beklenmedik olaylar canımı çok sıkar.	1	2	3	4	5
3	İnsan sürprizlerden kaçınmak için daima ileriye bakmalıdır.	1	2	3	4	5
5	Geleceğin bana neler getireceğini her zaman bilmek isterim.	1	2	3	4	5
6	Bir duruma hazırlıksız yakalanmaya katlanamam.	1	2	3	4	5
7	Her şeyi önceden ayrıntılı bir şekilde organize edebilmeliyim.	1	2	3	4	5
10	Belirsizlik yaşadığımda pek iyi çalışmam.	1	2	3	4	5
11	En küçük bir şüphe bile hareket etmemi engeller.	1	2	3	4	5

Ek-5: Durumluk Umut Ölçeği

		1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Eğer kendimi sıkışmış (zorda kalmış) hissedersen, çıkış yolu olabilecek farklı birçok alternatif bulabilirim.								
2.									
3.									
4.	Tam şu anda, kendimi oldukça başarılı buluyorum.								
5.									
6.	Şu anda, kendim için belirlediğim hedeflerimin gerçekleşmekte olduğunu düşünüyorum.								

Ek-6: Ölçek Kullanım İzinleri

12:58

4G 57

<

↓

🗑️

✉️

...

Ölçek kullanma izni

Gelen kutusu

☆

ben 19 Kas

←

...

Merhabalar Hocam; Ben İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğrencisi Mehdi KAYITMAZ. Doçent Dr. Durmuş ÜMMET danışmanlığında "Üniversite Öğrencilerinde Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tez Çalışmamda izniniz olursa "Yetişkin Erteleme Ölçeği"nizi kullanmak istiyorum. İzniniz halinde ölçeğin orijinal halini gönderebilirsiniz çok mutlu olurum. Saygılarımla...

Bilge Uzun 19 Kas

←

...

alıcı: ben ✓

Türkçe diline çevir

×

Merhabalar,
Ölçeği elbette kullanabilirsiniz.
Ekte makalesini iletiyorum.
Çok sevgilerimle

...

MIDDLE EAST TECHNICAL UNIVERSITY
NORTHERN CYPRUS CAMPUS
Prof. Dr. Raziye Bilge UZUN
Middle East Technical University NCC
Psychological Counseling and Guidance

Adult Inventory of
Procrastination.pdf
 PDF

Yetiskin Erteleme
Envanteri.docx
 Doküman

12:59

4G 56

< çek kullanma izin talebi gönderildi >

ben 15 Kas

Merhabalar Hocam;

Ben İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğrencisi Mehdi KAYITMAZ. Doçent Dr. Durmuş ÜMMET danışmanlığında "Üniversite Öğrencilerinde Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tez Çalışmamda izniniz olursa "Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği"nizi kullanmak istiyorum. İzniniz halinde ölçeğin orijinal halini gönderebilirseniz çok mutlu olurum.

Saygılarımla...

Hakan Sarıçam 17 Kas

alıcı: ben

Mehdi Merhabalar,

Ölçeğin maddeleri ve puanlama bilgileri ektedir.

Tez çalışması kapsamında memnuniyetle kullanabilirsin.

Durmuş hocama çok selamlar.

Kolaylıklar ve sağlıklı günler dilerim.

Not: Ölçek maddeleri ticari kazanç sağlayan çalışmalarda kullanılamaz ve ölçek maddelerinin tamamı sanal ortamda (tezin sonu, web siteleri vb.) paylaşılamaz.

Mehdi Kayıtmaz

15 Kas

2023 Çar, 17:52 tarihinde şunu yazdı:

Merhabalar Hocam;

Ben İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğrencisi Mehdi KAYITMAZ. Doçent Dr. Durmuş ÜMMET danışmanlığında "Üniversite Öğrencilerinde Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tez Çalışmamda izniniz olursa "Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği"nizi kullanmak istiyorum. İzniniz halinde ölçeğin orijinal halini gönderebilirseniz çok mutlu olurum.

Saygılarımla...

12:59

4G 56

Ölçek İzin Talebi

Gelen kutusu

ben 15 Kas

Merhaba Hocam;

Ben İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık öğrencisi Mehdi KAYITMAZ. Doçent Dr. Durmuş ÜMMET danışmanlığında "Üniversite Öğrencilerinde Erteleme Davranışının Belirsizliğe Tahammülsüzlük ve Umut Değişkenlerine Göre İncelenmesi" adlı Yüksek Lisans Tez Çalışmamda izniniz olursa "Durumluk Umut Ölçeği"nizi kullanmak istiyorum. İzniniz halinde ölçeğin orijinal halini gönderebilirseniz çok mutlu olurum.

Saygılarımla...

BEKMEZCİ, Mustafa 15 Kas

alıcı: ben v

Merhaba, ölçeği tabbii ki kullanabilirsiniz. Ölçeğin Türkçe uyarlamasını ve orijinalini E'te gönderiyorum. Çalışmanızda kolaylıklar dilerim. Durmuş Hocama selam ve saygılarımı iletirseniz sevinirim.

Saygılarımla,
Mustafa Bekmezci

Mehdi Kayıtmaz

15 Kas

2023 Çar, 17:54 tarihinde şunu yazdı:

...

Durumluk Umut
Ölçeği.pdf

PDF

Snyder-(1996)-
State-hope-scale-...

PDF

ÖZ GEÇMİŞ

İsim ve Soy isim: Mehdi KAYITMAZ

EĞİTİM BİLGİLERİ

Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, 2019, İstanbul

Yüksek Lisans: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı (Tez Aşaması)